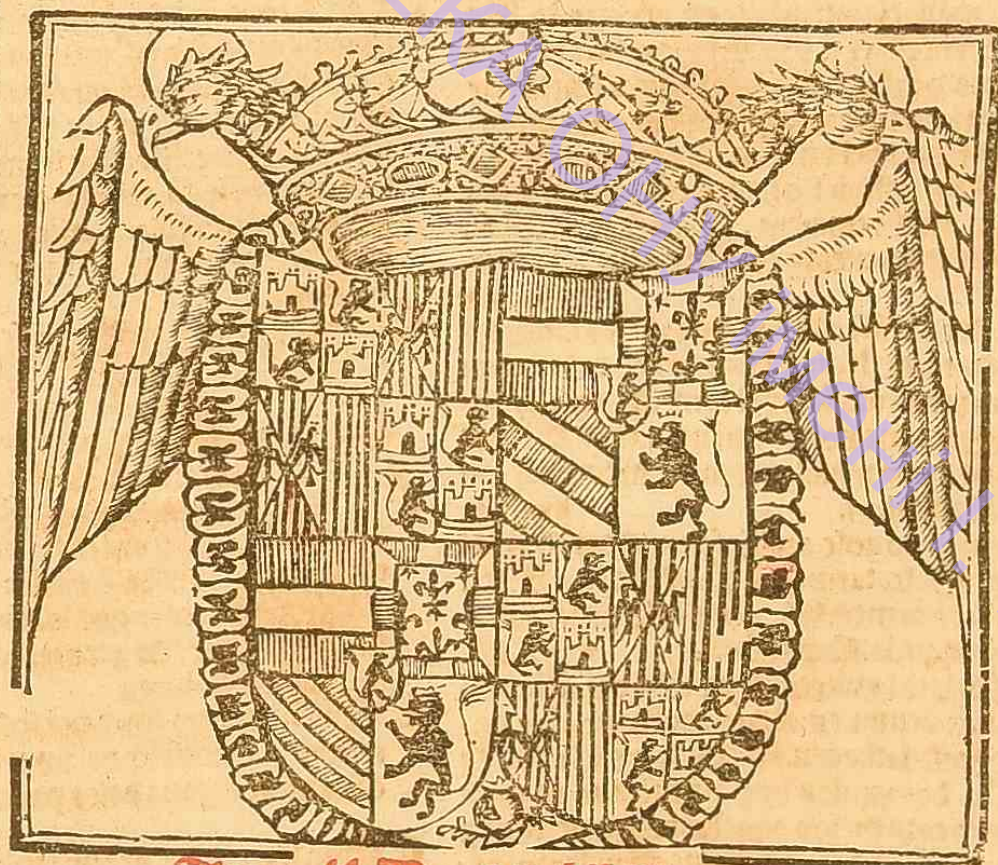

Constitucions fetes p

la Sacra Cesarea Catbolica y Real Magestat
del Emperador don Charles: y per la molt alta y
excellētissima seyoradona Juana mare sua: R. eys
de Castella: e de Arago: e de les dos Sicilies. &c.
En la quinta Cort de Catbalunya: en la Esglesia
de sancta Maria de la vila de Monco,

Anno. M. D. XXXXII

мн-32371

Наукова бібліотека
Одеського університету
ім. П. П. Мошкова

Taula de les presents Constitucions e Capítols e actes de Cort.

¶ Causes menors de lxx. lliures nos poden enocar a la Reyal audiencia. Capítol. i. Folio. iij.

¶ Los jutges reladors son téguts de dir los pñis necessaris per decisio dela causa: apres de haver haguts los memoriales in iure. Capítol. ij. Folio. iij.

¶ De les conclusions fetes en la Reyal audiencia: sien fetes decisions: y de tres en tres anys es tampades a despeses del general. Capítol. iij. Folio. iij.

¶ Que los Escripturans y Notaris comuniquen los originals processos als Advocats: y per la comunicacio y peatge no prenguen mes de dos Reals dels ríchs: y dls pobres un Real: y que hagen de nombrar les fulles del proces: y el orde que han de tenir en fer dita comunicacio. Capítol. iij. Folio. iij.

¶ Lo Lochtinent general anant sen dela Regueria/ho ciutat abon se celebrara la Audiencia: per a pendre malfactors: sen haja de aportar lo Regent la Lancellaria: y lo Advocat fiscal: y los dos jutges de Cort: ab los quals pot sentenciar y decidir totes les causes criminals. E no obstant la ausencia del dit Lochtinent: la audiencia pot decidir: y diffinir les causes civils com si fos present lo dit Lochtinent. E ari marcir se poden evocar les causes: y cometre aquelles. Capítol. v. Folio. iij.

¶ Lo Advocat fiscal: y Relador de les fauorites son obligats de legir lo memorial dels gitats de pau y treua en lo Reyal consell: y exhibir jurament della: que non saben mes dels Delats: y gitats de pau y treua: que en dit memorial son posats. Capítol. vi. Folio. iij.

¶ Que nen en no gose acullir scientment en la casa algun Gasco: armat de Ballesta/ho Archa bus: y altres armes: sots pena en lo present Capítol contenguda. Capítol. vij. Folio. iij.

¶ Que Delats: y altres enemichs del Rey/ho Gascons: venint en alguna poblacio: los poblats de aquella: hagen a posar lo de Viasos: y los qui lo honran: los hagen de seguir ab molt bones armes: y presos aquells: hagen de consignar los als Officials del terme abon seran presos. Capítol. vij. Folio. iij.

¶ Que lo portant veus de Governador general vasa per lo Principat: y no pot residir abon lo Lochtinent/ho la Reyal audiencia residira: si no per quatre mesos: sots pena en lo present Capítol contenguda. Capítol. ix. Folio. v.

¶ Que les coses furrades/ aporades en casa dels jutges de Cort/ho en les Presons: sien posades en vna caixa la qual estiga en la sala dela Preso: ab lo orde en lo present Capítol contengut. Capítol. x. Folio. v.

¶ Que no sia fet proces de Regalia: si no fet a paraula al senyor Rey/ho al Lochtinent general. Capítol. xi. Folio. v.

¶ Que nos puguen crear Comissaris: si no ab parer dels Doctors del Reyal consell. Capítol. xij. Folio. v.

¶ Que los testimonis falsos en causes criminals: encorreguen la mateixa pena que encorreria aquell contra qui falsament testifiquen: si fos per lo crim: y prociat: y en les causes civils hagen de perdre la causa: y los testimonis falsos de perdre lo puny. Capítol. xij. Folio. v.

¶ Los Escripturans de manament: y altres Notaris de qualsevol Cort: son téguts de presentar supplicacions qualsevol que sien escriptures: y altres actes: tant al Lochtinent general: com Lancellar/ Vicerancellor: y Regent la Lancellaria: y als Doctors del Reyal consell: y als altres en lo present Capítol contengut: requests que sien per les parts. Capítol. xiii. Folio. vi.

¶ Que la Reyal audiencia se haja de tenir: y celebrar en lo Palau Reyal de Barcelona: y los Escripturans dels processos hagen de estar: y escriure en la sala arant de dit Palau: y el orde que han de tenir. Capítol. xv. Folio. vi.

¶ Que nengun doctor del Reyal consell/ho Lancellar/ Vicerancellor/ho Regent la Lancellaria: no pot esser Relador: ni entreuenir en votar en les causes que lo pare/ho fill/ho sogre/ho gendre/ho germa/ho cunyat: sia advocat. Capítol. xvij. Folio. vi.

¶ Que dilacions correque ipso facto: sense ministeri ho prouisso del jutge: saluat just empediment de alguna de les parts. Capítol. xvij. Folio. vi.

¶ Que les causes denunciades sien escriptes: y continuades vltra lo libre de les denunciacions: en vn altre libre: y lo dit libre estiga en casa del Prothonotari/ho de son Lochtinent: y el orde que se ha de tenir. Capítol. xvij. Folio. vi.

¶ Que sia prefigit cert termini als Dominans: que hagen de extr del Principat de Catha

lunya: y passar. Lo qual termini ab pena de esser acotats. Capítol. xix. Folio. vij.

¶ Contra los qui defastaran vnterstitats: y Capítols de Esglesies. etc. y altres qualsevol persones ecclesiasticas/ sots pena en lo present Capítol contenguda. Capítol. xx. Folio. vij.

¶ Les entimes per los Porters: y Missatges: tant de la Reyal audiencia: com dels portants veus de general Governador: y de Louis ordinaris: xi Reys: com de Barons: sien fetes en escript per los Escripturans: y sota escriptes de aquells: als son hagudes per no fetes. Capítol. xxj. Folio. vij.

¶ Si manutencions atorgades per los officials: alguna de les parts prentendrà esser mal atorgada: se haja de declarar per dits officials dintre trenta dies: sense proces: ni salari: saluo si han de rebre testimonis. Capítol. xxij. Folio. vij.

¶ Que los Notaris se retinguen vers si nota de les lletres citatories e inhibitories/ presentades als officials inferiors: y a les parts. Capítol. xxij. Folio. vij.

¶ Que empare no sien fetes a contractes/ ni a actes: vers los Notaris. Saluo si eren fetes per prouisso de jutge a causa cognita. Capítol. xxij. Folio. vij.

¶ Que los Notaris hagen de rebre: y testificar los testaments en lengua vulgar Cathalana. Capítol. xxv. Folio. vij.

¶ Que Conuersos no sien Escripturans/ho Notaris del criminal. Capítol. xxvi. Folio. vij.

¶ Que sien fetes ferias dela Vigilia de Madalinas a la festa deis tres Reys inclasive. Capítol. xxvij. Folio. vij.

¶ Que en la Reyal audiencia: y altres Lous: en lo present Capítol escript: no se puga exigir salari per la part que toca al fisch: la part que pledejava ab lo fisch. etc. Capítol. xxvij. Folio. vij.

¶ Dels libres de Estampa que se trauran del Principat de Cathalunya/ que no se pague si no sis diners per liura de exida. Capítol. xxix. Folio. vij.

¶ Que lo Barle general: y son Lochtinent general: y ministros de son officio: no puguen per diet rebre mes salari del que reben los portants veus de general Governador. Capítol. xxx. Folio. vij.

¶ Los officis de jutges: y advocacions Reys: dela vila de Perpinya: sien regits personalment: y no per substituents. Capítol. xxxi. Folio. vij.

¶ Que en la eleccio dels Doctors per al Reyal consell: entrevinguen los Departats: y Consellers de Barcelona: y que voien en presencia del Lochtinent general. Capítol. xxxij. Folio. vij.

¶ Que persones Militars puguen esser penyorats: y executats: per la mala feta que los be

aras aquells passants per algun terme: y no puguen declinar de for. Capítol. xxxij. Folio. vij.

¶ Que no se puga exigir de bestiers diet de pasatge per los senyors dels termens: abon los dits bestiers passaran: saluo diet de Castellanaatge/ho altre diet. Capítol. xxxij. Folio. vij.

¶ Que los escripturans dels ordinaris Reys: no puguen pendre salaris de les parts: mes del que esta estatubit per Constitucions: y ratya de cascuna dles dites Escripturaries: sots pena en lo present Capítol escripta: y que los jutges de taula hagen de inquirir de dites coses en lo introbit de son officio. Capítol. xxxij. Folio. vij.

¶ Que en les cartes de alienacions de proprie: tats que se tenen en abou de altre: se haja de exprimir: y fer mencio in indiuiduo dels seyors alodials: per qui dites propietats se tenen: y la quantitat dels cens. Capítol. xxxvi. Folio. x.

¶ Que a requesta de paraula sola del jutge ecclesiastic: lo Lancellar/ho Vicerancellor/ho Regent la Lancellaria: tenen supplicacio alguna: dins tres dies: sien téguts de lançar dela terra los Constitucionats per les Constitucions dels consells dela prouincia de Terragona ho posar los en preso. Capítol. xxxvii. Folio. x.

¶ La part obientint sentencia diffinitiva: preitada cautio: si l'altra part haura supplicat: se pot fer execucio de dita sentencia. No obstant que la altra part haja supplicat moltes voltes: ples quals abasta la primera cautio: ab la limitacio de vall escripta. Capítol. xxxviii. Folio. x.

¶ Que los noms dels Escripturans de manament defuncts: y dels qui vuy viuen: y les escriptures dels defuncts a qui son peruengudes: sien continuats en vna taula. Capítol. xxxix. Folio. x.

¶ Que no sia admes algu per substituir de Escriptura de manament: sens esser primer ben examinat per lo Lancellar. Capítol. xl. Folio. x.

¶ Lo adiunt al officio de Advocat fiscal: no pot esser Relador en causes fil. Capítol. xli. Folio. x.

¶ Que per mutacio de President no es necessitat de evocar les causes: ni continuar aquelles ab supplicacio: si no ques. etc. Capítol. xli. Folio. x.

¶ Que causes de liquidacions de sentencies: si son de estats/ho Baronies. etc. Capítol. xlii. Folio. x.

¶ Que los encarcerats als quals nols sera trobada culpa: sien relaxats. Capítol. xliii. Folio. x.

¶ Que menor de xxx. anys: no puga esser Biscal for/ho jutge ordinari. Capítol. xliii. Folio. x.

¶ Que lo Relador: quant fara paraula en lo consell: en la pñisio faça mencio. etc. Capítol. xliii. Folio. x.

¶ Que causa no sia disputada tant en civil com criminal: fins lo proces. etc. Capítol. xliii. Folio. x.

¶ Que los officials del Lochtinent general: y el portant veus de Governador: no sen poden a

portar los originals processos de les Corts de ordinari per Regalia ni per altra via: ni per aco poden compellit. Capitol. xlviii. Fo. rj.

La vila y Universitat de Bianollers se alega de tots los privilegis/ immunitats/ y libertats atorgats: y ator. 2c. Capitol. xlii. Folio. rj.

Que sequestres no se pofen tant en civil com criminalen Barones/ viles y lochs: y altres bens de prelates/ Baron. Capitol. l. Fo. rj.

Que la constitucio com instigant ab ses limitacions sia prorrogada. Capitol. li. Folio. rj.

Los qui occupen los beneficta ecclesiasticos: y rectories sense titol: encoreguen en pena de cinch cents florins de or. Capitol. lii. Folio. rj.

Que los religiosos comprants terres: y altres drets dominicals als. Capitol. liii. Folio. rj.

Cavallers fets per Comptes Palatins no se alegren dels privilegis. Capitol. liiii. Fo. rj.

Los qui passaran per lo cami qui va de la ciutat de Argella a la vila de Sotana: paguen lo diet enlo present cap. Capitol. lvi. Folio. rj.

Lo procurador Regal/ iurges/ y Advo cat fiscal/ no poden demanar salari de sentencies/ ho provisions de les causes. Capit. lvi. Folio. rj.

Prefacio de la Capitols y acres de Cort. Folio. rj.

Que Gascons/ ho qualsevol Franceses: no gos apotar armes algunes: y lo Cathala anant ab ells ari armats: encorega en les penes enlo present Capitol contengudes. Cap. i. Fo. rj.

Que qualsevol oficial Regal: com de Baro: no apoure en cõpanyia dits Francesos armats exceptats los qui son casats. Cap. ii. Fo. rj.

Que los oficials ari Regals: com de Barons hagen apolar en trenes les persones mouents bregues: als quals no es. Capit. iii. Folio. rj.

Que los porters hagen a presentar les lettres de fantoria: y dins vint dies: fer relacio de la presentacio: sots pena de. Capit. iiii. Folio. rj.

Que lo Assessor del portant veus de general Governador: no puga esser del Regal consell y que haja a servir perso. Cap. v. Folio. rj.

Contra los iurges de Cort: que sia inquitit: segons el orde enlo present. Capit. vi. Folio. rj.

Dels sequestres/ y executorials ques fan en frau y perjudici de la Capitols de Cort: los quals se questres: y executorials se hagen de dar tantum a freres de la religio de sanct Juan: nadius y originaris del Principat de Catalunya. Capit. vii. Folio. rj.

Dels sequestres posats en Abbadtes en favor dels estrangers: que sien remoguts per la Regal audiencia: y que los qui seran prouehits de dits Abbadtes sie Catalunya. Ca. viii. fo. rj.

Que los Pabers de Leyda no sien presos per los Algutzirs/ ni apouats presos: y que los sia licit resistir als dits Algutzirs/ ho a altres oficials Regals: ni que lo Lochinent general puga citar. Capitol. ix. Folio. rj.

Que quan se anomenara plona per la Magestrat: per el Bisbat de Leyda: imposa peno en dita dignitat: per los salaris dels Doctors Cathedrants del estudi. Ca. x. Fo. rj.

Que les persones ecclesiasticas no puguen esser preses per iurges laychs en virtut de preses de Regalia. Capitol. xi. Folio. rj.

Dels decimes Papals erigidores/ per los Collectors dels Bisbats: y dignitats: y altres beneficta ecclesiasticas. Ca. xii. Fo. rj.

Que se fallen dues Capitantes de gent de guerra dels Delates: y sia Deputat un Cavalier del Principat de Catalunya en cada una de aquelles: per pat. Cap. xiii. Fo. rj.

Del diet de sinch diners per litra: vulgarment appellat diet dles march. Ca. xiiii. Fo. rj.

Del privilegi atorgat per lo Airey de Sicilia ab lo qual assegura qualsevol persona que apotara vna Marcha de leyra a les alumenes que estan prop Medina. Ca. xv. fo. rj.

Del privilegi de Sicilia: disposant que qualsevol debitor sabet lany: y lo dia: no pogues esser molestat per. Capitol. xvi. Folio. rj.

Que sia servada la pragmatica/ disposant que los draps de Branca: y de Venoua que entraran en los Regnes de. Cap. xvii. Fo. rj.

Que Cathalans puguẽ carregar en les lues Naus: ho veirells qualsevol mercaderies en los Regnes de Castre. Cap. xviii. Fo. rj.

Que los ordinari prelates puguẽ conferir los beneficta ecclesiasticas en los quatre melos del any. No obstant qualsevol reserves: ni altres gracies apostoliques. Ca. xix. Folio. rj.

De la terra situada en les Illes dles Medes y de la defensio de aquella. Capitol. xx. Fo. rj.

Remissio dels bans: y penes: y de reces: y de altres penes pecuniaries: enlo present Capitol contengudes. Capitol. xxi. Folio. rj.

De la franqueta del sagel. Ca. xxii. Fo. rj.

Lo consentiment del estament ecclesiastic. Capitol. xxiii. Folio. rj.

Consentiment del estament Militar. Capit. xxiiii. Folio. rj.

Lo consentiment del estament Regal. Capit. xxv. Folio. rj.

La offerria. Capitol. xxvi. Folio. rj.

Si de la Taula.

In nomine Domini nostri Jesu christi. Pateat vniuersis/ q nos Carolus diuina fauente clementia/ Romano rum Imperator/ semper Augustus/ Rex Germanie. Joannacius mater. Et idem Carolus dei gratia Reges Castelle/ Aragonum/ vtriusq Sicilie/ Hierusalem/ Ungarie/ Dalmatie/ Croatiae/ Legionis/ Auarre/ Granate/ Tolenti/ Valentie/ Balletie/ Maioricarum/ Hispanie/ Sardinie/ Cordube/ Corsice/ Murtie/ Bennis/ Algarbii/ Algezire/ Sibraltaris/ Insularum Canarie: nec non Indiarum/ Insularum: et terre firme/ Maris Oceani/ Archidux Austrie/ Dux Burgundie: et Brabantis. et Comes Barcinone/ Flandrie: et Tyrolis. et Domini Bizcare: et Moline. et Duces Athenarum: et Neopatrie. Comites Rossilonis: et Ceritanie/ Marchiones Distanni: et Socii. Attendentes curias generales per nos fuisse conuocatas: in nostra villa Montissoni: omnibus incolis et habitatoribus regnorum nostrorum/ Aragonum/ Valentie: et principatus Cathalonie/ Comitatumq Rossilio nis: et Ceritanie: ex causis in ipsa conuocatione contentis. In quibus curijs que bonum comune/ Pacem et quietem subditorum nostrorum concernunt: conspicientes/ volentes consulere: tranquillo statui rei publice: nostri Cathalonie principatus: dictorumq Comitatum Rossilonis et Ceritanie. Illiusq incolas in pace et quiete tenere: habito maturo et digesto consilio: ac tractatu: cum prelatibus et ecclesiasticis personis: Ducibus: Comitibus: Baronibus: Militibus: et hominibus de paratico: ac sindicis vniuersitatum: ciuitatum: et villarum Regaliū dicti Cathalonie Principatus. Qui ad dictas Curias conuenerunt: ad supplicationem: et de consilio: consensu: approbatione: expressis eorundem. In nostro solio regio: de more: strato: et ornato sedentes: constitutiones: ordinationes: et capitula: ac etiam actus Curie facimus: statuimus: censemus: et ordinamus: sub forma et declarationibus infrascriptis.

Que causas menores de lxx. liures nos poden euocar a la Real audiencia. Cap. i.

Reimerament ab lo hatio y approbatio de la present Cort: confirman en la constitucio feta en les Corts per nos celebrades en lo any M. D. xxxvij. en la vila de Monço: Capitol. xxij. Comencant. Itc

supliquen. 2c. E justat en aquella: Estatubim y ordenam que les causes majors de cinquanta lliures: y menors de setanta: nos puguen euocar a la Regia audiencia: per ninguna qualitat: exceptat qualitat de pobretat.

Los jutges relatores son téguts de dir los pñts necessaris per decisió dela causa apres de bauer baguts los memoriales in iure. Cap. ij.

Em estatubim y ordenam que los jutges relatores de les causes en la Regia audiencia apres de esser los donats los memoriales in iure: si les parts donar los voldran: quant se informaran per los aduocats: hagen a dir los punts quels parran necessaris: per la bona decisió dela causa: los quals se hagen donar ab lo parer dela sala.

De les conclusions fetes en la Regia audiencia sien fetes decisions: y de tres en tres anys estampades a despeses del general. Cap. iij.

Em estatubim y ordenam que de les conclusions fetes en la Regia audiencia: y consell Regial: sien fetes decisions segons lo que de que sera donat per nostre lochtinent general: ab lo Regial consell: y aquelles sien estampades a despeses del general: y de les conclusions per auant fahedores: sien per lo semblant fetes decisions de tres en tres anys: y estampades a despeses del general: y lo util que de totes extra: sia del dit general.

Que los Escriuans e Notaris comuniquen los originals: processos als aduocats: y per la comunicacio y peatge: no prenguen mes de dos Reals dels richs: y dels pobres vn Real: y que hagen de nombrar les fulles del pces: y lo de q hão tenir en fer dita comunicacio. Cap. iij.

En la bona administracio dela justicia estatubim y ordenam q de adal dauant los originals processos en les causes ciuils hagen esser comunicats per los Notaris y Escriuans de aquells al aduocat de cascuna de les parts quiu demanara: vna vegada tant solament per lo temps que parra al relador: de la causa: no obstant qualseuol prohibicions fetes: ho fahedores: si donchs a la sala ahon sera la causa: no apparra se degues comunicar mes auant. En lo qual cas se puguen comunicar per tres vegades tant solament: y la qual comunicacio lo escriua no pugua exbir per lo peatge y comunicacio

mes de dos Reals per quiscuna vegada: y dels pobres vn Real tant solament: y si lo contrari se fara per algun escriua: dit escriua perda lo salari del proces: y asquell li sia leuat: y comanat a altre escriua. E per que los originals processos nos puguen occultar/ho perdre: estatubim y ordenam: que lo escriua ans de comunicar aquell: haja de nombrar les fulles del dit proces: y fer memorial dels actes consuits: e insertats en dit proces: y tenir vn libre: en lo qual cõtinne lo dia: mes: y any: que comunicara aquell: y a quin aduocat lo comunicara: designant lo dit original entre quines parts se aporte: y qui es lo relador: y lo aduocat: aqui sera comunicat dit proces se haja de sota escriure en dita escriptura. E quant lo escriua cobrara dit original: haja de escriure la recuperacio de aquell: posant hi lo dia: mes: y any: que cobrara: e haja bozrar lo escrit dela comunicacio feta. E lo mateix sia seruat: quant lo escriua portara lo proces al relador: y lo contengut en la present Constitucio comprengetots los escriuans: axi de manamẽt: y altres escriuans: qui ab ella escriuran: e altres de les Corts: dels portants veus de general Governador en lo principat de Catalunya: y Comdats de Rossello: y Cerdaya: y altres Corts: axi de ordinariis: com de jutges delegats.

Lo lochtinent general anãt sen dela Vegueria ho ciutat ahon se celebrara la audiencia per a pendre malfactors: sen haja de aportar lo Regent la Cancelleria: y lo aduocat fiscal: y los dos jutges de Cort: ab los quals pot sentenciar y decidir totes les causes criminals. Y no obstant la ausencia de dit Lochtinent: la audiencia pot decidir: y diffinir les causes ciuils: com si fos present dit Lochtinent: y axi mateix se poden euocar causes: y cometre aquelles. Cap. v.

Em estatubim y ordenam: que si al nostre Lochtinent general apparra anar sen dela Vegueria/ciutat/vila/ho loch: ahon se celebrara la Regia audiencia per perseguir y pendre malfactors: ho altrament pugua aportar sen lo Regent la Cancelleria: aduocat fiscal: y los dos jutges de Cort: ab los quals pugua sentenciar: y decidir totes les causes criminals: exceptat les causes de les persones que se alegren de priuilegi militar: les quals se hagen de fer y decidir conforme a les Constitucions de Catalunya: y leys dela terra: sans aci fetes: y observades. E per que la expedicio de les causes ciuils no cesse: la Regia audiencia romangue en la dita ciutat/vila: ho loch: ahon se celebra ab los altres doctores del Regial consell: los quals puguen expedir: clou re: sentenciar: y decidir: e diffinir les causes ciuils: axi com si lo dit Lochtinent general hi fos present: presidint en la vna sala lo Canceller: y en la ausencia/lo mes anti ch doctor de aquella: y en la altra sala en loch del Regent la Cancelleria/presidescalo mes anti ch doctor de aquella. E mes en cas de la dita ausencia del dit Lochtinent general se puguen euocar y cometre causes: y fer tot lo exercici en lo ciuil que es necessari: com si fos present lo dit Lochtinent general. A iij

Les sentencies empero que donaran en lo cars de dita ausencia/se hagen de donar en nom del dit **L**och tinent general: publicadores en presencia de dit **L** a celler. La present empero constitucio sia duradora fins a la conclusio de les esde uenidores primeres **L**orts tant solament.

Que lo aduocat fiscal: et elador de les fautories son obligats legir lo memorial dels gitats de pau e treua en lo **R**eyal consell: y exigir juramēt dells: que non saben mes dels delats: e gitats de pau e treua que en dit memorial son posats. **Cap. vi.**

Er que les lettres de fautoria nos donen de vnes persones delats gitats de pau y treua: y no de altres. **E**statu him y ordenam que lo aduocat fiscal: y lo relador de les fautories sien obligats legir lo memorial dels gitats de pau y treua en lo **R**eyal consell. **E** sia dells exigir jurament: que non saben mes: y que per ells es estada feta diligencia en posar tots los delats: e gitats de pau y treua en dit memorial: exceptats que no si posen los morts/ho remesos/ho guiats per nos/ho lo nostre **L**och tinent general.

Que alguno gos acullir scientment en sa casa nēgun **B**asco: armat de ballesta: ho archibus: e altres armes: sots pena en lo present capitol contenguda. **Cap. vii.**

Per mes efectuar la expulsio dels delats/ **E**statu him y ordenam que en les lettres de fautoria: y en les crides que per aço se faran: sia posada la clausula/ **Q**ue algu scientment y voluntaria/ no puga acullir en sa casa nēgun **B**asco: armat de Ballesta: archabussos/ escopetes/ lances/ rodells/ y broquers: sots pena de bandeig: a temps de tres anys: dels dits **P**rin cipat y **L**om dats. La qual constitucio volem sia duradora fins a la conclusio de les primeres esdeuenidores **L**orts.

Que delats e altres enemichs del **R**ey: ho **B**ascos: venint en alguna poblacio: los poblats de aquella hagen de posar so de via fos: y los qui obiran: hagen de seguir ab bones armes: y presos aquells: hagen de consignar los als officials del terme ahon seran presos. **Cap. viii.**

Dintinuant la expulsio dels delats: y mals homens/ **E**statu him y ordenam: que si en alguna poblacio arribaran enemichs nostres: y altres delats de crims facinorosos: com son de morts/ robatoris: horrencaments de camins: ho **B**ascos ho altres qualsseuol francesos: armats de ballestes: escopetes archabussos: lances/ rodells: y broquers: los poblats en dita poblacio hagen a posar so de via fos: y los qui aquell obiran: lo hagen de seguir: ab les millors armes que tinguen: per terres axi **R**eyals com de **B**arons: y fer tot lur poder en pendre aquells: sots pena de ser ata sots executadora a conceixença del jutgedelloch ahon se posara lo so de via fos: y no del official. **E** si los dits malfactors/ ho delats seran presos: hagen a posar aquells en ma y poder del official del terme ahon seran presos: lo qual ne haja de fer justicia: segons los demerits de aquells. **E** volem la present **C**onstitucio es ser duradora fins a la cōclusio de les esdeuenidores primeres **L**orts tant solamēt.

Que lo portant veus de **G**ouernador general vaja plo **P**rin cipat: e no pot residir ahon lo **L**och tinent/ ho la **R**eyal audiencia residira: si no per quatre mesos: sots pena en lo present capitol contenguda. **Cap. ix.**

Der que millor sien expellits los delats/ y mals homens/ **E**statu him y ordenam que lo portant veus de **G**ouernador general en lo nostre **P**rin cipat de **C**atalunya sia tengut y obligat de anar per lo dit **P**rin cipat: ara en vna ciutat/ ho vila/ ara en altra: ahon sera necessari: e no puga estar: ni residir en la vegueria ahon residirem nos ho nostre **L**och tinent general: y la **R**eyal audiencia: exceptat per temps de quatre mesos per cascun any: y si contrafara: que tant quant estara en la vegueria/ ahon nos/ ho nostre **L**och tinent general serem: ho la **R**eyal audiencia se celebra: no li corre que/ ni li puga esser pagat lo salari: ans sia priuat de aquell/ per lo dit temps que estara/ yltra lo dit temps de quatre mesos cascun any.

Que les coses furtades: aportades en casa als jutges de **C**ort: ho en les presons/ sien posades en vna caixa: la qual estiga en la sala de la preso: ab lo orde en lo present capitol contengut. **Cap. x.**

Dient prouehir a molts y grans desordens y abusos fins aci al present feta/ sobre coses furtades: y robes del aincarcerats. **E**statu him y ordenam. **Q**ue si furts serā aportats en les presons: ho en les cases dels jutges de **C**ort: axi de robes/ or/ argent/ ho pecunies/ ho altres qualsseuol

cofes: que aquelles hagen esser posades en vna caixa per aco faedora: la qual estiga en la sala dela preso de Barcelona: dela qual haja de tenir les Claus lo qui te carrech dela almoyna dels pobres presos: y sens ell no si puga obrir: y dels dits furts que en dita caixa seran posats: se haja de fer inuentari/ho memorial per lo escriua dela causa: y sia ligat ab la roba. E no res menys los procura dors fiscals/ho laltredells haja de escriure la dita roba en vn libre: segons esta ra designada en dit memorial. E lo mateix sia fet dela roba/diners/armes/y altres coses que los presos dei ren als Carcellers: ho los Carcellers los leuen/quat entrã a la preso. E lo mateix sia seruat en les presons de la vila de Perpinyã.

Que no sia fet proces de Regalia: sino feta parau la assenyor Rey: ho al lochtinent general. Ca. xi.

Item estatuhim y ordenam que de aqui al dauant nos puga fer proces de Regalia: sino feta parau a nos/ho a nostre Lochtinent general. La qual Constitucio sia duradora fins a la Conclusio deles primeres Cortes:

Que nos puguen crear Comissaris: sino ab parer dels doctors del Rey al consell. Cap. xii.

Item estatuhim y ordenam que de aci al dauant nos puguen crear Comissaris: sino ab parer dels doctors del Rey al consell: q' apparra a nos ho a nostre Lochtinent general. La qual constitucio sia duradora fins a la conclusio deles primeres Cortes.

Que los testimonis falsos en causes criminals incorreguẽ la mateixa pena que incorreria aquell contra qui falsament testifiq'ue: si fos ver lo crim: e prouat: y en causes ciuils baja perdre la causa: e los testimonis falsos de ydre lo puny. Ca. xiii.

Esser lo crim de fals molt detestable: estatuhim y ordenam que los testimonis qui deposaran falsament en les causes criminals: ari en ofenses com defenses: y en les causes ciuils: ari per lo actor: com tambe per lo reo: y aquells qui fals testimonis falsos scientment daran: ho produ-

yan actes falsos: si sera en causes criminals/incorreguen en la pena: que incorreria aquell contra qui/ho en fauor de qui seran donats dits testimonis falsos: si lo crim fos ver: y prouat. Si empero les causes seran ciuils: incorreguẽ en pena de perdre la causa: e lo testimoni fals de esser li leuat lo puny. E lo qui falsi ficara actes: sia punit de pena de mort natural.

Los escriuans de manament: e altres notaris de qualseuilla Cort: son tẽguts de presentar supplicacions qual seuol q' sien: escriptures: y altres actes: tant al lochtinet g'nal com Cancellor: Alicanceller: y regent la Cancellaria: y als doctors del Rey al consell: y als altres en lo present capitol continguts: requestes que sien per les parts. Cap. xiiii.

Item estatuhim y ordenam que qualseuol escriuans de manament: requestes que sien per vniuersitats: capitols: collegis: ho altres qualseuol persones: ari publiques com priuades: hagen y sien tenguts presentar qualseuol supplicacions: requestes: actes: ho escriptures: etc. p' tades apostoliques en causes profanes: y entre la ychs: al nostre lochtinet general: Cancellor: Alicanceller: regent la Cancellaria: y doctors del Rey al consell: p'nt se faga ab aquella decencia que pertany. Als portants veus de gouernadors emperors de Catalunya: y Comtats de Rossello y Cerdanya: Mestre racional: Batlle general: y altres qualseuol oficials sien obligats los escriuans de lurs Cortes: ho consistoris requestes: fer les dites presentacions com dalt es dit: sots pena de esser ipso facto inhabils dels officis: ari deles escriuanies de manament: com deles altres notaries: y escriuanies: y que per causa de dites presentacions no sien impeditos/verats/molestats/ni maltractats: ari de presons: com altrament per nostres oficials: sots pena de incorrer en les penes q' incorren lo violadors deles Constitucions de Catalunya. E no res menys los dits escriuans y notaris: sien obligats testificar dits actes: y liurar aquells autentichs a les parts: satisfers en lurs salaris condecents.

Que la Regal audiencia se baja de tenir e celebrar en lo palau Regal de Barcelona: e los escriuans dels processos: hagen de estar y escriure en la sala gran de dit palau: e orde q' ban de tenir. Ca. xv.

E estatuhim y ordenam que la audiencia y cõsell Regal se tinguen his celebren en lo palau Regal de Barcelona: en lo lochtinet ho lochs que millor apparra a nostre lochtinet general: consell Regal: y deputats: per los quals deputats sien fetes sab. car. dues sales sufficientes: de bona largaria: y amplaria: per tenir la dita audiencia y Consell: y que los Escriuans dels processos

hagen de estar y escriure en la sala gran del dit palan: per sos trafts segons los seran assignats: tenint allí los processos ab armari: ho caires per aço per ells fabedores a lurs despeses: y no puguen tenir escriuanies en altre loch: per raho de dits processos. y la obra fabedora sia feta ad espeses del general: a coneguda dels deputats del dit general: y obidors de comptes. y nou persones elegidores per dits deputats y obidors de comptes: a saber tres de quiscun estatment: p que nos facen obres sumptuoses. Entre tant empero que la dita obra y aposento per lo nostre lochtinent general se faraga audienca y consell: se tinguen bis celebren en lo loch: ho casa abon estar a lo dit nostre lochtinent general.

¶ Que doctor del Rey al consell: ho canceller: Vici canceller: ho regent la chancilleria: no pot esser relador: ni entrenir en votar en les causes que lo pare: ho fill: ho sogre: gendre: germa: ho cunyat sia aduocat. Cap. xvi.

Lem estatubim y ordenam que de aci al deuant algun doctor del Rey al consell: encara que sia lo canceller: Vici canceller: ho regent la chancilleria: ni altres doctors: axi en la audienca Rey al: com dels portants veus de nostres generals governadors: en lo Principat de Catalunya: y Comptats de Rossell: y Cerdanya: no puguen esser relador: ho reladors: ni entrenir en votar en les causes: que lo pare: ho fill: ho sogre: ho gendre: ho germa: ho cunyat sera aduocat: ho seran aduocats. ¶ E per que podria esser que en secret aduocassen: ho cōsellassen: Estatubim que la part que tal pretendra: puga supplicar a nos: ho a nostre lochtinent general: ho als dits portants veus de governadors: ho al qui presidira: pus nos tracta de la persona: y en tal cas ho faça lo mes antich doctor del Rey al consell: que faça jurar sobre los quatre sancts Evangelis per dit aduocat: corporalment tocats en presencia sua: y dels doctors de la sala: si es aduocat: ho ha consellat en la causa de q se tractara palefament: ho occulta per via directa: ho indirecta. E lo dit jurament sia continuat en lo proces. E si lo dit aduocat era malalt: se haja a rebre dit jurament per vn doctor del Rey al consell: no sospitos. E si lo tal aduocat se proua: ra hauer jurat fals: sia fet inhabil d praticar d sō offic: y d tots officis publichs.

¶ Que dilacions correghen ipso facto sens ministeri: ho prouissio del jutge: saluat just impediment de alguna de les parts. Cap. xvij.

Emes estatubim y ordenam que el orde de Vitiabus abreniãdis: estatubim en les segones Corts de Barcelona: per lo Catholich Rey don Ferrando Nostre: sia obseruat a la letra (ço es) que les dilacions correghen ipso facto sens ministeri de jutge: ni prouissio alguna: si donchs per alguna de les parts no era ptes la dilacio no

hauer li correghut per alguna causa: ho impediment just: y en tal cas lo Relador y Assessor: y altres jutges hi hagen a declarar adins vuyt dies: apres que li sera estat aportat lo proces. E los dits Relador: jutge: ho Assessor: quant los sera aportat lo proces: hagen de escriure en aquell lo dia/ lo mes/ y lany que los sera estat aportat.

¶ Que les causes denunciades sien escrites e continuades: yltra lo libre de les denunciacions: en vn altre libre: y lo dit libre estiga en casa del Prothonotari: ho de son lochtinent: y el orde que se ha de tenir. Capitol. xvij.

Er que los luttigants puguen saber en quin orde: y quant se han de fer les lurs causes. Estatubim y ordenam: que totes les causes denunciades: y que per auant se denunciaran: yltra lo libre de les denunciacions en que son escrites: hagen de esser continuades en vn altre libre: segons el orde en que son: y seran denunciades. Continuant hi lo dia/ y mes/ y lany. E si son causes majors: ho menors: y qui es lo Relador: y Escriua. Lo qual libre estiga en casa del Prothonotari/ ho de son lochtinent: y sia comunicat a tots los qui veure lo voldran: sens salari/ ni paga alguna.

¶ Que sia prefigit cert termini als Bomians: que hagen de exir del Principat de Catalunya: e pasat lo termini ab pena de esser acotats. Cap. xix.

Justant a la Constitucio: parlant de la expulsio dels Bomians: Estatubim y ordenam: que no obstant qualseuol guiatges donats/ ho donadors als dits Bomians/ ho altres: qui en nom de Bomians van per la terra: per nos/ ho oficials nostres/ ho de Barons/ ecclesiastichs/ ho seculars: sia prefigit per nos cert termini als dits Bomians: per exir del Principat de Catalunya: y Comptats de Rossello: y Cerdanya: ab cominacio: y pena: que si apres: hi seran trobats: sien acotats: y no puguen esser remesos: ni composats. E la present Constitucio haja de esser publicada en lo cap de cascuna Vegueria.

¶ Contra los qui desafiaran Uniuerstitats: Capitols de Esglesies. etc. E altres qualseuol persones ecclesiastiques: sot s pens en lo present Capitol contenguda. Capitol. xx.

Mes ajustant a la Constitucio feta per nos en les Corts celebrades en la vila de Monco/lo any .M.D. xxxvij. Capitol .x. Estatuhim que la dita Constitucio hajaloch: contra los qui desafiaran Universitats/ Capitol de Esglesies: ari Cathedals cõ Collegiades/ Collegis/ ho monestirs/ ho qualseuol persones ecclesiastiques: de qualseuol estat/ ho condicio sien: en sacres ordens constituhits: sota pena de seruir totalur vida en les Galeres nostres: y no puguen esser remesos: ni composats per alguns officials nostres/ ni Barons. Puguen empero esser remesos sense composicio per nos/ ho p nostre Lochtinent general.

¶ Les entimes per los Docters: e Missatges: tãt de la Reyal audiencia: com dels portants veus de general Governador: e de Cortes ordinaries: ari Reyal com de Barons: sien fetes en escrits per los Escriuans: e sota escrits de aquells: a' s son bagudes per no fetes. Capitol .xxj.

¶ Item estatuhim y ordenam: que les entimes per los Docters: y Missatges: ari de la Reyal audiencia com dels portants veus de general Governador en los dits Principat: y Comptats: y altres Cortes ordinaries: ari de Reyal: com de Barons: sien fetes en escrits. E los Escriuans hagen de fer aquelles: y sota escriure les de son nom. E si ari no sera fet: sien hagudes per no fetes.

¶ Si manutencions atorgades per los officials: alguna de les parts pretendra esser mal atorgades: se baja de declarar per los dits officials: dins trenta dies: sense procces: ni salari: saluo si ban de rebre testimonis. Capitol .xxij.

¶ Statuhim encara y ordenam: que si manutencions seran atorgades per los officials a qui se pertany: e alguna de les parts de qui sera lo interes pretendra aquelles esser estades mal atorgades: en tal cas/ lo official q les haura cõcedides se fer pces y se se despees: ni salari: si no en cas q se hagẽ de rebre testimonis a sola exhibicio dls actes d dites parts: ho d la part istãt: si l altra no tẽdra actes: ho no ls exhibira: hagẽ adclarar dis yn mes: so bre dites letres d manutencia: si duẽ esser reuocades: ho no. E si se haurã a dartestimonis: sia dada tã solamet dilacio d trẽta dies: pa puar. La q l baja d esser d mana

da dins tres dies: comptadors del dia que exirs lo terme de la citacio: y lo mes donat/ a declarar correge ipso facto: passats los dits trenta dies. E si per cas d'ites causes de manu tenencia seran euocades a la audiencia Reyal/ ho dels portants veus de general Governadors dels dits Principat/ y Comptats: lo dit superior baja de seruir lo mateix orde: y declarar hi dins vn mes apzès que la causa sera euocada.

¶ Que los Notaris se retinguen vers si nota de les lettres citatorias: e inhibitories: presentades als officials inferiors: e a les parts. Capitol .xxij.

Item estatuhim y ordenam que quant se presentaran lettres citatorias/ e inhibitories: de la Reyal audiencia: y dels portants veus de general Governador de dits Principat: y Comptats: als officials inferiors: y a la part que sera citada: los Notaris qui testificaran los actes de tala citacions: e inhibicions: ystra los actes que continuaran en lo dors de les lettres: se hagen de retenir en vers si nota dls dits actes de citacio: e inhibicio: a si que la part citada pugua hauer aquells autentichs: s'ls voldra: per reportar los dauant lo superior.

¶ Que em pares no sien fetes a contractes: ni actes vers los Notaris: saluo si en fetes per promissio de jutge causa cognita. Capitol .xxij.

¶ Er lenar abusos: estatuhim y ordenam que em pares: e impediments alguns no puguen esser fetes a contractes: ni actes: en vers los Notaris: qui aquells tindran: y si seran fetes/ ho fetes: sien ipso iure nulles: y los dits Notaris hagen de liurar los contractes: y actes autentichs en aquelles persones a qui se pertanyeran. No obstant dites em pares/ ho impediments: sens encorrimet de pena alguna. Si donchs lo impediment/ ho empara: no en fetes per promissio de jutge causa cognita.

¶ Que los Notaris bagen de rebre y testificar los testamets en lègua vulgar Catalana. Cap. xxv.

¶ Er que los laichs que no saben/ ni entenen la lengua latina/ milloz sapien: y entenguen lo que disponen: y ordenen en les sues vltimes voluntats. Estatuhim y ordenam/ que los Notaris no puguen rebre ni testificar testaments/ codicils: y donacions (causa mortis) si no en lengua vulgar Catalana. Volem empero la present Constitucio esser duradora fins a la conclusio de les primeres Cortes.

Que conuersos no sien Escriuans: ho Notaris del criminal. Capitol. xxv.

Item estatuhim y ordenam que de aci al dauant no sien posats en lo criminal Notaris/ho Escriuans que sien Conuersos.

Que sien fetes feries de la vigilia de Nadal: fins a la festa del tres Reys inclusive. Capitol. xxvii.

Er major solemnitzacio de la festa de la Natiuitat de nostre senyor deu Jesu christ/ Estatuhim y ordenam que feries sien fetes/ de la vigilia de la dita festa: fins a la festa del tres Reys inclusive: en la Reynal audiencia: y al tres Cortes.

Que en la Reynal audiencia: e altres Cortes: en lo present capitol escrites: nos puga exigir salari per la part que toca al fisch: de la part que pledejara ab lo fisch. &c. Capitol. xxviii.

Item estatuhim y ordenam: que en les audiencies Reys: y dels portants veus de general Governador en lo Principat de Cathalunya y Comptats de Rossello: y Cerdanya: Destre racional/ Batle general/ Procuradors Reys: y en altres qualssevol Cortes: y Comissions doys fiscals: per la part que tocara a pagar al fisch: de la part qui pledejara ab lo dit fisch: en cara que en fauor del dit fisch fos declarat: si no en cas que la part que pledejas ab lo fisch fos condemnada en despeses.

Dels libres de Estampa que se trauran del Principat de Cathalunya: que nos pague si no sis diners per liura de exida. Capitol. xxix.

Er conuidar los Estampers en estampar molts libres en lo Principat de Cathalunya: y Comptats de Rossello y Cerdanya: estatuhim y ordenam: que per qualssevol libres de estampa que se trauran dels dits Principat y Comptats: nos pague per diet de exida si no tanto l'ament sis diners per liura. E volem que la present Constitucio sia duradora fins a la conclusio de les primeres Cortes.

Que lo Batle general e son Lochtinent general: y ministres de son offici: no puguē per diets rebre mes salari q̄ rebē los portats ve' de gñal Governador. Cap. xxx.

olent obuiar a la exaccio de immoderats salaris de dietes. Estatuhim y ordenam que lo Batle general: y son Lochtinent general: ministres de son offici: no puguen rebre per dieta mes salari que reben los portants veus de Governador general en Cathalunya: y los ministres de la Cort. Los Lochtiments empero del dit Batle general de altres estacions fora de Barcelona: no puguen rebre per dieta si no la meytat del salari del dit Batle gñal.

Los officis de jutges e aduocacions Reys de la vila de Perpinya: sien regits personalment: e no per substitutit. Capitol. xxxi.

Es estatuhim y ordenam: que los officis de jutges: y aduocacions Reys de la vila de Perpinya: hagen de esser regits personalment: y no puguen esser regits per substituts.

Que en la electio dels Doctors per al Reynal consell: entreuinguen los Diputats e Consellers de Barcelona: e que vagen en presencia del Lochtinent general. Capitol. xxxii.

tem estatuhim y ordenam: que en les eleccions sabedores dels doctors per al Reynal consell sia seruada la pragmatika per nos sobre aço feta: e ajustant a la forma dada per aquella que los Diputats y Consellers de Barcelona: resident nostre Lochtinent general: en dita ciutat: lo dia de la eleccio entreuinguen: y voten en la dita eleccio: com fan los doctors del Reynal consell: en presencia del nostre Lochtinent general. E la present Constitucio volem sia duradora tantolameta nre Reynal bñplacit.

Que persones militars puguen esser penyorats y executats: per la mala feta: per los bestians de aquelles passats y algüte: me: y no puguē declinar d'for. Cap. xxxiii.

Estatuhim mes auant y ordenam: que los bestians qui passant: ho estā en algun terme: faran alguna mala feta: encara que aquells sien de persones Militars: puguen esser penyorats y executats. Y la mala feta judicada: y estimada per lo Batle / ho Batles / ho altres officials a qui

tocara: del terme ab on sera feta la mala feta. E per aço los militars no puguen declinar de for. Volem que la present Constitucio sia duradora fins a la conclusio de les primeres Corts.

Que nos puga exigir de bestiar dret de passatge: per los senyors del terme: ab on dits bestiar passaran: saluo dret de Castellatge / ho altre dret.
Capitol. xxxiiij.

Nem estatuhim y ordenam: que de aci al dauant nos puga exigir de alguns bestiar dret de passatge: per los senyors de la terme: ab on los dits bestiar passaran: si ja no era per dret de Castellatge / ho altre dret competent a ells: per titol / ho prescriptio legitima. E volem: que la present Constitucio sia duradora fins a la conclusio de les primeres Corts.

Que los Escriuans dels ordinaris Reys no puguen pendre salaris de les parts: mes del que esta estatuhit per constitucions y tatra de cascuna de les dites escriuanies sots pena elo p'sent Capitol esta cõteguda: y que los jutges de taula / hagen inquirir de dites coses en lo introbit de son offici.
Capitol. xxxv.

Es auant estatuhim y ordenam: que de aqui al dauant alguna senyors de les escriuanies dels ordinaris Reys del Principat de Cathalunya: y Comptats de Rossello y Uerdanya: ni lurs arrendadors: ni los escriuans qui en aquelles escriuen: no gosen ni puguen exigir: ni pendre de algu dels litigants: ni de altres persones: per raho de les escriptures y processos que en dites escriuanies se fan / mes salari de que los es permes per Constitucions de Cathalunya: y tatra de cascuna de les dites escriuanies: sots pena de lxxv. liures Barceloneses: per cascuna vegada que sera contra fet. La qual pena sia guanyada: la meytat per aquell de qui sera estat exigit lo dit immoderat salari. E l'altra meytat al oficial qui fara la execucio. E que los jutges de taula / en continent que hauran fetes les tres crides: que acostumen fer en lo introbit de lur offici: de lur propria auctoritat hagen de inquirir sobre les dites coses: y que los qui trobaran esser culpables: hagen a punir en lo modo damunt dit. E los dits jutges de taula: en lo introbit de lur offici: ne hagen de prestar sacrament y homenatge / com fan de altres coses.

Que en les cartes de alienaciõs de propietats que tenen en alou de altri: se haja de exprimir y fer mencio in indiuiduo dels senyors alodials per qui dites propietats se tenen: e la quantitat dels cens.
Capitol. xxxvi.

Nustant a la constitucio per nos feta en les Corts celebrades en Barcelona: lo any. M. D. xx. Comencant per obuiar. 22. Estatuhim y ordenam: que los Notaris de Cathalunya: y Comptats de Rossello y Uerdanya: en les cartes de alienacions de propietats que tenen en alou de altri: hagen de exprimir y fer mencio: no ab paraules generals: si no in indiuiduo / los senyors alodials: per qui dites propietats se tenen: e la quantitat dels cens: y altre dret emphyteotical / ho feud. que dites propietats fan: y los terminis en que dits censos y drets se han de pagar.

Que a requesta de paraula sola del jutge Ecclesiastic / lo Canceller / ho Uicicanceller / ho Regent la Cancelleria sens supplicacio alguna: dins tres dies sien tenguts de lancar los de la terra constitucionats per Constitucions de la consili de la prouincia de Tarragona / ho posar los en preso.
Capitol. xxxvii.

Nem estatuhim y ordenam / que lo nostre Uochinent general en lo Principat de Cathalunya: y Comptats de Rossello y Uerdanya: los Canceller / Uicicanceller: y en son cars Regent la Cancelleria / ho altre qual senol oficial nostre: dins tres dies: apres que seran req'sts de paraula per lo jutge Ecclesiastic / ho per son fisch: sens supplicacio alguna: hagen y sien tenguts lancar de la terra lo qui sera constitucionat p' les Constitucions de la sacros concilia de la Prouincia de Tarragona / ho posar los en los carcens nostres / ho Episcopals. feta empero primer ostencio als dits oficials de la dita sentencia de excommunicacio.

Quapart obtenint sentencia diffinitiu: prestada cautio: si l'altra part haura supplicat: se pot fer execucio de dita sentencia. No obstant que l'altra part haja supplicat moltes voltes: per les quals basta la primera cautio: ab limitacio de uall escrita.
Capitol. xxxviii.

De major execucio de les sentencies Reals estatuhim y ordenam: que si se interposara supplicatio de alguna sententia diffinitiu dins lo temps de les Constitucions. E la part obtenint dita sentencia haura prestada cautio: la qual sera admesa per idonea: per fer dita execucio. Encara que en lo proces de la execucio se supplicar

de alguna prouisió: que no sia tenguda la part (obtenint dita sentència) a prestar altra caució: ans la dita primera caució que sera estada admesa: serueca per qual seuol altra supplicació: que en dit proces de execució se interposas: pus en dita primera caució de aço se façamencio: y la Real execució no puga esser empatxada per dites supplicacions: per moltes que sen interposen: si donchs no eren de tercers opposants. Del interès dels quals apparagues clarament en proces: en los quals casos baste per al interès dels dits tercers: opposants altra noua y insufficient caució: pus no sia opposició pro pretaria. En lo qual cas se serue la disposició del dret comu/ho dela terra: hauent hi Constitució que disponga sobre tals opposicions. E volem que la present Constitució sia duradora fins a la conclusió de les primeres Cortes: *perpetuada en lo. Cap. 1. de les Cortes. de 1553*

Que los noms dels Escriuans de manament de functs: y dels qui vuy viuen: y les escriptures dels defuncts: a qui son peruen gudes: sien continuats en vna taula: la qual sia posada en la sala del palau Reyal: feta que sia: entretant estiga en casa del Prothonotari/ho de son regent. *Cap. xxxi.*

Q uent donar orde que les escriptures sien guardades: y mes facils de saber ahon son: estatuhim y ordenam que sia feta vna taula per lo Prothonotari/ho son Regent: ahon sien escrits: y continuats los noms dels Escriuans de manaments defuncts: y los qui vuy son. E les escriptures dels defuncts a qui son peruen gudes: axi com es en la casa dela ciutat de Barcelona: dels Notaris publichs de aquella. E la dita taula sia posada en la sala del palau Reyal: feta que sia la obra: y entretant estiga dita taula en casa del dit Prothonotari/ho de son Regent. E tot temps que seguita mudament de Escriuans de manament: y de escriptures de aquells/de les dites escriuanies de manament tant solament se hagen continuar en dita taula: ho en altra semblant com aquella no bastas per dit Prothonotari/ho son Regent.

Que no sia admes algu per substituit de Escriua de manament: sens esser primer ben examinat per lo Cancellor: Vici canceller: e Regent la cancelleria: axi en la babilitat: bon dat: letres: ho doctrina. *Capitol. xl.*

E s auant estatuhim y ordenam que no sia admes algu per substituit de escriua de manament sens esser primer ben examinat per lo Cancellor/ Vici canceller: ho en son cars/ regent la Cancellaria: axi en la babilitat: y bon dat: y letres/ho doctrina de aquells: com en lo ben escriure: encarregat ne sobre aço les consciencies de aquells. E volem que en la present constitució si en compresos los substituits de dits escriuans qui vuy hi son.

Lo adjunct al offici de aduocat fiscal: no pot esser relador en causes fiscals/ho patrimonials. *Cap. xli.*

I tem estatuhim y ordenam: q lo qui vuy es: y per auant sera: adjunct al offici de aduocat fiscal: en nenguna manera no puga esser relador en causes fiscals/ho patrimonials.

Que per mutació de president no es necessitat de euocar les causes: ni continuar aquelles ab supplicació: si no ques continuen en lo punt en que estan: com si la audiencia no fos mudada/ho president. *Capitol. xliij.*

P robant y lohant la present Cort estatuhim y ordenam que les causes de appellacions y supplicacions no sien desertes: per no euocar se de nou a la Reyal audiencia per mutació de president: ho per expirar aquella: y que no y haja necessitat de euocar les causes: ni continuar aquelles ab supplicació alguna: ni de citar Ad continuandum causam: si no ques continuen en lo punt en que estan: ho estaran: com si la audiencia no fos mudada. E lo contrari fins aci obseruat: haja redundat en gran dan y dels litigants/ y de les peses infructuosas de aquells.

Que causes de liquidacions de sentencies si son de estats: ho Baronies: se bagen de fer dins vn any: e les altres dins mig any. *Cap. xliij.*

E s estatuhim y ordenam: que les causes de liquidacions de sentencies se facen: y se bagen a fer: si seran de estats: ho Baronies: dins vn any: y les altres dins mig any precise: y peremptorie. Saluo que si segons la qualitat dela causa: y atesa la diligencia de les parts era mester maior temps: sia en arbitre dela audiencia.

Que los encarcerats als quals nols sera trobada culpa sie relaxats ses prestar caució: ni pague carcelatge. *c. xliiij.*

Ara estatubim y ordenam que los presos qui seran detenguts: y nola seratrobada culpa/sien relaxats/sens hauer de prestar caucio alguna/ ni hauer de pagar carcelatge.

Quemenor de .xxv. anys no puga esser Assessor/ for: ho jutge ordinari: si ja no era doctor: licēciat: ho batxeller en decrets de estudi general Cap. .xlvi.

Estatubim mes auant y ordenam: que en lo Principat de Cathalunya: y Comptats de Rossello y Cerdanya: alqu que sia menor de .xxv. anys no puga esser Assessor/ ho jutge ordinari. Si donchs no era doctor/ licēciat/ ho Batxeller en Canones: ho en leys de vniuersitat de estudi gñal.

Que lo relador quant fara paraula en lo cōsell en la prouisiō: faci mencio que es feta factō verbo. Capitol. .xlvi.

Item estatubim y ordenam que quant lo relador fara paraula en lo consell/ ho en la sala: que en la prouisiō que fara lo relador: haja de fer mencio expressa: com es feta factō verbo.

Que causa no sia disputada tant en civil com criminal: fins que lo proces estiga apuntat: y per votar. Capitol. .xlviij.

Es estatubim y ordenam: que de aci al dauant alguna causano sia disputada: ari en lo civil: com en lo criminal/ fins que lo proces sia apuntat y estiga per votar se. E volem que la present Constitucio comprengue les causes pendents.

Que los officials del Vochinent general: e del portant veus de Governador: no sen poden aportar los originals processos dles Corts dels ordinari per Regalia: ni per altra via: ni per aco podē compellir als dits ordinari: y dins dos dies: los escriuans de dits ordinari han de dar copia autentica de dits processos. Cap. .xlviij.

Item estatubim y ordenam que de aci al dauant los officials: ari del nostre Vochinent general/ com dels portants veus de nostre general Governador: en dits Principat y Comptats: no puguen en nenguna manera aportar en los originals processos de les Corts dels ordinari/ per Regalia/ ni altrament ne puguen forçar/ ni compellir als damunt dits ordi

naris: ni a lurs escriuans: que la liuren dits originals processos. E volent los ne forçar: no sien obligats a obehir mes los escriuans dels dits ordinari: dins dos dies los donen copia autentica dels dits processos. E los processos qui vn y son en poder de la Regia audiēcia/ ho d'los official/ ho de dits Governadors: ho de official lurs: sien restitubits en continent: retenguda copia de aquells.

Lavila e vniuersitat de Branollers se alegra de tots los priuilegis: immunitats: e libertats atorgats: e atorgadors a la ciutat s Barcelona. ca. .xlviij.

Item estatubim y ordenam que lo priuilegi atorgat per lo Rey dō Alfonso quart/ a la vniuersitat de la vila de Branollers. Datis en Valencia a .xxiiij. de febrer: del any .M. cccc. .xxiiij. Ab lo qual fa vnio de dita vila a la ciutat de Barcelona: y vol que se alegre de tots los priuilegis: immunitats: y libertats a la dita ciutat atorgats: y atorgadors: sia hagus per acs te de Cort.

Que sequestres nos posen tant en civil com criminal en Baronies: viles: e locbs: e altres bens s prelats: Barons: Cauallers: sens deliberacio del consell Regal. Cap. .l.

Es estatubim y ordenam: que los sequestres que de aci al dauant se posaran: ari en civil com en criminal/ en Baronies: viles: y locbs: e jurisdiccions: y altres bens de prelats/ Barons/ Cauallers: y altres persones/ ari ecclesiastiques com seculares: no sien posats si no en los casos per me sos de Cort: y en deliberacio del consell.

Que la constitucio com instigant ab ses limitacions ha porrogada fins a la conclusio de les primeres Corts. Cap. .l.

Item estatubim y ordenam que de aci al dauant los officials: ari del nostre Vochinent general/ com dels portants veus de nostre general Governador: en dits Principat y Comptats: no puguen en nenguna manera aportar en los originals processos de les Corts dels ordinari/ per Regalia/ ni altrament ne puguen forçar/ ni compellir als damunt dits ordi

Los qui occupen los beneficis ecclesiasticos y Rectors e institutos: in correge en pena de sinch cents florins de or: vltra la pena imposada per la extrauagant e reprobabilis: y los qui s daran fauor en pena de seruir en les galeres deu anys. Cap. liij.

Nem per leuar los desordens que molts ab potencia fan: occupat se les possessiões dls beneficis ecclesiasticos/sens tenir titol: ho dret algu: acompanyats de gent armada: y fauor de delats: occupat se los beneficis: y Rectors ecclesiasticos: prenent les possessiões de aquells: sens dispensacio/ni titol: en corrent en les penes de la extrauagant e reprobabilis: y quant son requests per los ordinaris no volen mostrar los titols ab los quals tenen occupats dits beneficis. Estatubim y ordenam: que vltra les penes contra los tals intrusos per lo dret canonic y ciuil. estatu y des: incorreguen en pena de sinch cents florins de or: y los qui aquells tals intrusos acompanyaran/ho consell/fauor: ho ajuda los daran: incorreguen en pena de seruir en nostres galeres per temps de deu anys.

Que los religiosos comprants terres: e altres examps: sien tenguts a pagar decimes: e altres drets dominicals als senyors a quis pertan para. Capitol. liij.

Derobuiar a molts fraus que fins a vuy se son comesos per molts religiosos qui compren terres: y no paguen decimes: ni altres drets: als quals son obligats. Estatubim y ordenam que de aci al dauant qualseuol religios/ho altra qualseuol persona exēpta delsdits principat y Comdats: qui compraran terres/sien tenguts y obligats d pagar delmes: y altres drets dominicals als senyors a quis pertan para: an eren pagats per los qui tenien les dites terres: ans que los religiosos les comprassen. E per lo semblant sien obligats pagar los dits drets per les terres: que fins aci han comprades.

Cavallers fets per Comptes Palatins: no se alegren dels priuilegis militars. Cap. liij.

Nem estatubim y ordenam: que los qui faran Cavallers per Comptes Palatins: no se alegren de priuilegi militar: ni tals priuilegis los sien admesos.

Los qui passaran per lo cami qui va de la ciutat de Urgell: a la vila de Oliana: paguen lo dret en lo present capitel contengut. Capi. liij.

Nem estatubim y ordenam/que los qui passaran per lo cami qui va de la ciutat de Urgell a la vila de Oliana: y altres parts: sien obligats ari priuilegiats com no priuilegiats: en pagar dos diners per cascu home de cavall: y vn diner per cascu home de peu: y dos diners per cascu animal carregat: y vn diner per cascu animal no carregat. Lo qual dret sia durador per temps de quatre anys tant solament: saluats empero a les persones militars: y qui se alegren de priuilegi militar lurs priuilegis.

Lo procurador e pal dels Comptats de Rossello y Lerdanya: jutge: y aduocat: e procurador fiscal: no poden demanar salari de sentencies: ho prouisiões de les causes en que sera declarat contra lo procurador fiscal. Capi. liij.

Nestatubim mes auant y ordenam que lo procurador Reyal dels Comptats de Rossello y Lerdanya: y lo jutge: y aduocat: y procurador fiscal de la Cort: no puguen demanar: ni erbigir salaris alguns per via directa: ho indirecta de sentencies: ho prouisiões de les causes en que sera declarat contra lo dit procurador fiscal: y en les altres: si no tant quant los es permes per constitucions de Catalunya: y no altrament: sots pena de prouacião de lurs officis: incorredoza ipso facto: sens altra declaracio.

Aci feneixen les constitucions de Catalunya: e comencen los capitols e actes de Cort.

Preſacio dels Capitols

e actes de Cort.

S. E. M.

A cort general del vostre Principat de Cathalunya: la qualde present se celebra en la present vila de Monço: per lo bon estament: be: y utilitat dela cosa publica del dit Principat: ha fets y ordenats concordament los capitols seguents: los quals presenta a vostra Magestat: aquella humilment supplicant: que li placia d' la benignitat y clemencia: aquells y les cofes en aquells contengudes: per acte de Cort consentir y autorzar com conseruesquen: a la honor de nostre senyor deu: y seruey de vostra Magestat: y be y util dela cosa publica.

Que Basco: ho qualseuilla frances: no gos a portar armes algunes: y lo Cathala anât ab ells ari armats incorrega en les penes en lo present capitol contengudes: y no puguen esser guiats: si no del Lochtinent general: ho remeios sens compolicio. Cap. i.

Rimerament ajustant a la cõstitucio feta per lo Catholich Rey don ferrando/ aui vostre: en les Corts celebrades en la vila de Monço. Capitol. xrv. començant. Per provehir als desordes: y a la constitucio per vostra Magestat feta en les segones Corts: celebrades en dita vila. Capitol. x. començant. Item ajustant y ordenar: que qualseuol Basco: ho Biarnes: forçch: Limosins: Domesa: y altre qualseuol frances: qui en los Principat de Cathalunya: y Comptats de Rossello y Cerdanya: sera trobat tot sol: portant ballesta/ archabus/ ho escopeta: parada/ ho desparada: ipso facto incorrega pena de servir tota la vida en les vostres Galeres. E si seran trobats/ ho sera prouat anar dos: ho mes dels dits: entre los quals hi haja hu qui aporti ballesta/ archabus/ ho escopeta: parada/ ho desparada: y los altres lança/ ho lances: tots in-

correguen en pena de mort natural. E si seran tres/ ho mes: que aporten lances soles: incorreguen en pena de servir tota lur vida en les dites vostres Galeres: en tal manera/ que no puguen a portar algun de les dites armes: ni rodells: ni broquers. E que si algun Cathala/ ho altre qualseuol persona: de qualseuol altra nacio/ anira ab dits Bascons: y altres dalt anomenats: anant ari armats: ab les armes dalt prohibides: si hauran seguit tres dies/ ho mes continuos/ ho interpolats incorreguen en pena de servir tota la vida en les dites vostres galeres. E per obseruança del damunt dit: los tals Bascons: y altres damunt dits: anant ari armats: de les armes dalt prohibides: no puguen esser guiats/ remeios/ ni compostats: per lo portant veus de general governador en dits Principat: y Comptats ni per altres qualseuol oficials: ari Reys/ com de Barons: ecclesiastichs: ho seculars per prebeminents que sien: ab decret de nullitat. Axi que no obstant dits guiats/ assecuraments: remissions/ ho composicions: los tals Bascons/ y altres dels dits: hagen esser punits de les penes dalt dites: y los oficials qui contrafaran/ incorreguen en les penes dels Capitols/ vulgarment dit dela obseruança. E lo present Capitol haja de esser publicat cascu any: en lo cap de cada cuna vegueria. E sia durador fins a la conclusio de les primeres cortz esdeuenidors tant solament. Plau a sa Magestat/ leuades les penes quant al Lochtinent general: ab que pugua guiar y remetre sens compolicio ab causa justa: no sent ne abus.

Que qualseuol official real com de Baro: no a porte en companyia dits francesos armats: exceptats los qui son casats: do seran estats casats en lo Principat. Cap. ij.

Per millor obseruança del Capitol precedent/ sia estatuhit y ordenat: que algun official de qualseuol prebeminencia sia: ari major com menor: y ari Rey com de Baro/ ecclesiastich: ho secular no pugua portar en la companyia dits Bascons/ Biarnesos/ forenchs/ Limosins/ Donelans: ni altres qualseuol francesos armats/ de les armes en lo precedent Capitol prohibides: sots pena de relagacio a temps: pus no sia menys de siuch anys: sens remissio alguna. E ari mateix sots la mateira pena/ no puguen los dits oficials portar ab si alguns enemichs del Rey. E no res menys incidelsquen en les penes del Capitol dels obseruança. E lo superior del dit official request/ ho haja d' executar sen adilacio alguna: del present empero Capitol y precedent/ sien exceptats los Bascons/ Biarnesos/ forenchs/ Limosins/ Donelans: e altres qualseuol francesos qui son/ ho seran estats casats en dits Principat/ y Comptats: pus hi tinguen casa/ ho habitacio propria. E lo present Capitol sia durador fins a la conclusio de les primeres Cortz. Plau a sa Magestat. Ab que ab los enemichs del Rey/ lo Lochtinent general baja de obseruar les Constitucions

y altres leys: y vfos de la terra: reservada empero a la Magestat: y a son Lochtinent general: la remissio de la pena de la relagacio: ab justa causa fahedora: y sena composicio. Y en aco se tin dra la aduertencia que conuendra a la bona administracio de la justicia.

Que los officials ari **R**eyals com de Barons: bagen a posar en treues les persones mouents bregues: a les quals no es permes de bandolejar: seruat lo de en lo present capitol contengut. Cap. iij.

En posar en major pau y tranquillitat lo present Principat de Cathalunya: y Comptats de Rossello y Qerdanya: sia estatuhit y ordenat: que en continent se moura alguna questio/ dbat/ ho brega: ho als entre persones entre les quals no es licit/ ni permes bandolejar los officials: ari **R**eyals com de Barons: ari ecclesiasticos com seculares: de qui seran districtuals: bagen d posar los en treua: y seguretats per parents/ amichs/ y valedors. E si les parts/ ho alguna dells eren renitents fermar aquelles: que los dits officials los bagen posar en continent guardes: doblant y redoblant aquelles: com es de vs y practica: y executar les: fins a tant bagen fermat dites treues. E si per cars los qui tindran a questio seran districtuals de diversos officialscos que la hu sia districtual de vn official **R**eyal: y laltre de altre official **R**eyal/ ho de diversos Barons: ho la hu de official **R**eyal: laltre de Baro. Lo official request ab letra/ bajade fer fermar la treua a son districtual: forçant lon: per via de posarli guardes: y per altres remeys de justicia permessos. E si passat vn dia natural apres dita requesta/ no haura fet fermar dites treues: e fetes les dites y altres compulsions necessaries: e permeses: incorrega lo dit official request: en pena de cinquanta liores adquisidores. La meytat al senyor **R**ey: ho a sos **R**eyals cofrens. E laltra meytat al official requirint. La qual pena: tantes vegades com se contrafara: sia executada per lo senyor **R**ey: ho per son Lochtinent general/ ho per portant veus de **B**ouernador general de Cathalunya: ho dels dits Comptats de Rossello y Qerdanya. E les guardes posades per fer fermar ditea treues no puguen rebre per lur salari cascuna dells: y per cascun dia de sol a sol: mes de tres sous. E lo present Capitol sia durador fins a la conclusio de les primeres Corts. Plau a la Magestat: sens perjudici nengu del que sobre aco preté lo flich. *Hoc est finis pro rogatum in curia sequitur*

Que los porters bagen a presentar les lettres de fautoria: y dins vint dies fer relacio de la presentacio: sots pena de perdre lo offici: ho esser acotats: y los escriuans bagen a continuar dites relacions: sots pena de priuacio del offici. Capitol. iij.

En mes facilment expellir la multitut dels delats: qui tenen opressa la terra dels dits Principat y Comptats: de que es lo principal remey que no y haja receptors/ ni fautors de aquells. Perco supplica la present Cort a vostra Magestat que li sia serue y estatuhit y ordenar: que les lettres de fautoria sien donades vn mes aps finides serales presents Corts: y la **R**eal audiencia sera ajustada. E per que moltes vegades nos troba la relacio de les dites lettres de fautoria presentades. Que sia estatuhit: que los porters apres quels seran estades dades dites lettres: bagen a presentar aquelles: y fer relacio de la presentacio dells dins vint dies immediadament següents: sots pena de priuacio del lur offici: y de esser acotats per lo loch abon sera la **R**eal audiencia: sens remissio alguna. E los **E**scriuans sien tenguts continuar dites relacions/ sots pena de esser priuats del lur offici de **N**otari: sens remissio alguna. E mes placia a vostra Magestat estatuhit: que les penes de les dites fautories sien ab molta rigor executades. E perco sia molt aduertit a quin relador se cometran les dites causes. E per quant sens execucio les dites coses poch aprofitarien: y lo **T**hesorer qui es la principal part per fer executar les dites fautories: nos puga escusar dient no tenir diners per dar als porters/ ho **C**ommissaris: qui han de anar a dar dites lettres: y fer les dites execucions/ Placia a vostra Magestat estatuhit que sempre que lo **T**hesorer dira no tenir diners: per fer executar les dites fautories/ ho altres prouisions que faran en lo criminal: los porters ho **C**ommissaris que restaran de anar: y fer son offici per aro: ho bagen en continent denunciar al Lochtinent general: y al **M**estre racional de vostra Magestat: los quals bagen compellir: co es lo **M**estre racional: sots pena de mil ducats al **T**hesorer ho regent la thesozeria: en donar los comptes dins vuyt dies immediadament següents. E lo dit **T**hesorer/ ho regent la thesozeria: los baja de donar: sots les dites penes. E lo **M**estre racional los bajade fer examinar en continent: tota dilacio postposada: per que se veja si hi ha diners/ ho no. E lo mateix que sobre les dites fautories es ordenat haja loch/ quant seran tramesos **A**lgutzirs/ ho **C**ommissaris: per execucio de coses criminals: a si que per defecte de execucio: lo criminal no reste de executar se. Plau a la Magestat.

Que lo **A**ssessor del portant veus de general **B**ouernador: no puga esser del **R**eyal cosell: y que haja a seruir personalment: y no per substituit: saluo en cas de enfermetat/ ho de justa ausencia. Cap. v.

En conuenient es que lo **A**ssessor del portant veus de general **B**ouernador en lo Principat de Cathalunya sia del **R**eyal cosell: per hauer de anar ab lo dit portant veus de general **B**ouernador. Perco supplica la dita Cort a vostra Magestat que li placia estatuhit y ordenar que lo dit **A**ssessor no puga esser del **R**eyal cosell. E que misser **L**uys Vilana: qui vuytedit offici: haja de hauer renunciar aquell dins vn any: y entretant baja de do.

nar persona habil y sufficient: qui regesca: y seruesca lo dit offici. E la dita renunciacion no pugaser en la persona que ell elegira: pus nosia del Reyal consell: y sia habil y sufficient: a coneguda la dita habilitat del dit Reyal consell. Altrament que dit offici ipso facto vague. Y si lo qui sera Assessor: sera apres prouehit per entrar en lo dit Reyal consell: per lo semblant haja de renunciar lo dit offici en persona habil: a coneguda del dit Reyal consell. E mes placia a vostra Magestat estatuhir: que lo dit Assessor haja de servir personalment: y no per substituhit: si no en cars de justa ausencia/ho enfermetat corporal: y en tals casos lo substituhit haja y reba lo salari y emoluments del dit offici entegrament. Lo qual salari placia a vostra Magestat constituhir al dit Assessor. Plau a sa Magestat: ab que lo salari del Assessor se paguedels emoluments del offici de la Governacio: y que li sia constituhit aquell augment de salari que parra a nos: y a la Cort. E que entre tant lo Assessor qui vuy es: haja de dar substituhit al Governador: a conepensa del Lochtinent general: sots pena de priuacion del offici.

**Contra los jutges de Cort: que sia inquirit se
gonglorde en lo present Capitol cõtègut. Cap. vi.**

Erleuarmolts abusos: supplica la dita Cort a vostra Magestat que li placia estatuhir y ordenar: que dins dos mesos apres de la conclusio deles presents Corts: per vostra Magestat sien deputats dos visitadors: que sien juristes Cathalans: qui inquirescan contra los jutges de Cort: qui vuy son de la audiencia Reyal de Cathalunya: y per auant seran. E hagut vot/ y parer de sinch juristes Cathalans: qui nosien del Reyal consell: ni offici als Reyals: ni sospitosos: elegidors per losdits visitadors: declaren y sentencien ab lo vot y parer de tots/ho de la major part de aquells: sobre les enquestes que contra losdits jutges de Cort fetes hauran. E lo que per losdits visitadors sera sentenciat: en la forma dalt dita: haja lo Lochtinent general/ho altre qualsenol official Reyal/ a quis pertanyara de executar: sens altra conepensa de causa: si no a sola ostencio de la sentencia. La qual ostencio haja de esser feta per dits visitadors: y quen sia lenat acte de Notari. E durant la dita inquisicio: sien haguts per sospesos ipso facto losdits jutges de Cort de sos officis: y en loch dells: hi si en posats dos doctors qui nosien del Reyal consell: elegidors per lo Canceller/ Vicicanceller: y en son cars regent la Cancellaria: e doctors del Reyal consell los quals dos juristes regescan losdits officis de jutges de Cort: e hagen prestar lo jurament: y obir sentencia de excomunicacio com los altres Doctors del Reyal consell. E hagen de salari per lo temps que seruiran: la rata del dit salari que reben losdits jutges de Cort: pagadora per lo general de Cathalunya. E losdits dos jutges de Cort: qui seran posats en loch dels altres: puguen aduocar en totes causes: exceptat en causes criminals. E losdits jutges de Cort contra qui sera inquirit: si seran absolts: reban lur salari: axi com si no fossen estats sospesos: y tomen en sos officis. Si empero seran condemnats: perden lo salari del

dit temps. E losdits visitadors: a effecte de dites inquisicions: hagen de fer criades als caps de les Vegueries: y en altres parts: abon mes los parra: com fan los jutges de taula. E losdits visitadors hagen fer y diffinir dites enquestes dins quatre mesos: compradors del dia que faran la primera crida. E semblant eleccio de visitadors haja de fer vostra Magestat de tres en tres anys. E los salaris dels dits visitadors: y sinch juristes: qui rotaran: y del Notari/ho Notaris: qui entrenindran en fer dites enquestes. Los quals hagen de esser elegits per dits visitadors: sien tatars: y pagats de pecunies del general de Cathalunya: a arbitre dels Deputats qui vuy son: y per temps seran. Lo qual Capitoll sia durador fins a la conclusio deles primeres Corts. Plau a sa Magestat: nomenar dos visitadors Doctors Cathalans: dins quatre mesos: apres de acabades les Corts. Los quals: si algu dara queires contra los jutges de Cort: hagen a fer lo proces en nom nostre: ho de nostre Lochtinent general: y en sa presencia. Lo qual proces se haja a descidir y sentenciar per nos/ho per nostre Lochtinent general: dins dos mesos: ajustant en lo votar los doctors que li parra. E que puguen esser sospesos dits jutges de Cort dels officis: començada la enquesta/ pareixent axi a nos: ho a nostre Lochtinent general: y que aquesta visita se faça de tres en tres anys: y mes ho puguen fer tota volta que a nos/ho a nostre Lochtinent general parra.

**Dels sequestres: y executorials ques fa en frau
e perjudici dels Capitols de Cort: los quals se
questres y executorials se bagen de donar tatum
a frares de la religio de sanct Yuban: nadius e ori
ginaris del Principat de Cathalunya. Cap. vii.**

Es les ley ab tot effecte no son obseruades: poch aprofitaria fer a celles. E com de pochença se facen molts fraus als Capitols de Cort: fets per vostra Magestat. Lo hu en Barcelona lany. M. D. xx. E laltre en les Corts de la vila de Monco: lo any. M. D. xxx. vij. sobre los executorials donadors per les Comandes de sanct Yuban: de la Castellania de Amposta: situades en Cathalunya: e Comptats de Rossello y Cerdanya. E los frares de dita religio Aragonesos y Valencians: per que losdits executorials nols serien consentits: sense los quals no poden rebre los homenatges dels vassalls: obstant Reyals pragmatiques: procuren que lo mestre de la religio pose sequestre en los fruyts de les dites Comandes. Mana al sequestre que losdits fruyts done al qui de dita Comanda es per ell prouehit: no essent nadiu: y originari dls dits Principat y Comptats: axi que ab tals sequestres se fa frau alsdits Capitols de Cort: y a la Reyal Cancelleria y sagell: per que se reben los fruyts sens traure executorials: lo que es contra prag

matiques Reyal: y la concordia feta entre los Reys de Arago: y dita religio. Perço la dita Cort supplica a vostra Magestat/ que li placia estatuhir y ordenar que tal sequestre en frau y perjudici de dits Capitols de Cort: no sien posats/ ni admesos: si no en cas q' frare dela dita religio nadiu: y originari dels dits Principat: y Comptats fos prouehit de tal Comanda/ ho lo sequestre fos posaten fauor sua. E per dar los fruyts en aquell: y no a altri: el dit sequestre no gose/ ni presumea acceptar aquell: sense traure primer executorials dela Reyal Cancelleria de Cathalunya: dels quals haja de fer ostencio a les vniuersitats de dita Comanda. E sens dits executorials los vassalls no paguen: ni puguen pagar rendes algunes: iots pena de mil ducats: dels bens de dita vniuersitat exhi gidois: sens remissio alguna: abans en tal cas se hagen de retenir les rendes versis: y en cosa alguna no obehir lo dit sequestre: ni altra qualseuol persona/ sense dits executorials: de les quals penes sien fetes dues parts. La vna adquisidora al oficial executat l'altra al general de Cathalunya. E no res menys: que vostra Magestat/ ho vostre Lochtinent general: y en absencia de aquell: dels dits Principat/ y Comptats: lo portant veus de Governador general: baja a instancia dels Deputats de Cathalunya/ ho de altra qualseuol persona dela dita religio posar sequestre en dita Comanda: anomenador per los dits Deputats: los quals hagen a fer dita instancia: y nominacio. E lo dit sequestre haja de posar los fruyts/ ho lo procehit de aquells/ dins vn any apres que cullits seran: en la taula deis deposite dela ciutat de Barcelona: a solta dels Deputats: qui a les hores y pertemps seran. E hagen de reitre compte de aquells. E per estes coses/ lo dit sequestre haja de prestar cautio idonea: ab fermances: en poder dela Cort. E los Deputats hagen/ y sien tenguts de fer dita instancia/ y nominacio de sequestre: sots lo jurament que presten en lo introhit delur offici. E no res menys en correghen en sentencia de comunicacio: com en les altres coses de les generalitats. E les possessions: y sequestres de les Comandes que seran donades: y posats apres del dit Capitol de les Corts/ del any. M. D. xx. sien reuocades/ y reuocate. E les dites Comandes sien posades sots sequestre: en la forma que en lo present Capitol es contenguda. Plau a sa Magestat: ab que la nominacio del sequestre sia feta per nos: ho per nostre Lochtinent general: ab la Reyal audiencia. E axi mateix la solta dels diners dela taula sequestrats. E per auant sa Magestat per la bona conformitat de aquells regnes manara: y tendra la aduertencia que conuindra.

¶ Dels sequestres posats en Abbadies en fauor dels estrangers: que sien remoguts per la Reyal audiencia: e que los qui seran prouebits de dites Abbadies sien Cathalans. Capitol. viij.

 Er observança del Capitol d' Cort/ fet per vostra Magestat en les Corts per vostra Magestat celebrades en la present vila: lan y. M. D. xxxvij. Capitol començant. Primerament com per experencia se sia vist. 26. Dis.

posant que les Abbadies vagants en los Principat de Cathalunya: y Comptats de Rossello: y Lerdanya: no sien conferides a persones estranyes: supplica la dita Cort a vostra Magestat/ que li placia estatuhir y ordenar: que si sequestres seran posats en dites Abbadies en fauor de estrangers: essent conferides a aquells que los Deputats del general de Cathalunya: puguen/ y hagen per llur Sindich fer instancia: que los dits sequestres en fauor de estrangers posats: sien remoguts per la Reyal audiencia/ ho altre jutge a qui se pertanyera. Encara que fos posat per vostra Magestat. E que ni sia posat altre/ nomenador per dits Deputats. Lo qual haja de prestar jurament/ y caucio y donea: de legitimument ministrar: y posar les pecunies que procehiran dels dits Abbadies en la taula dela ciutat de Barcelona calcun any: a solta dels dits Deputats: sense expressio dels noms propis de aquells: si no tan solament sub nomine officij: y que alli sien conseruats per al qui seran prouehits dels dits Abbadies: que sien Cathalans: y qualificats: segons dit Capitol de Cort. Plau a sa Magestat que se obserue lo Capitol de Cort: y que lo sequestre sia posat per nos/ ho per nostre Lochtinent general: y la solta dels diners sia feta per nos/ ho per dit nostre Lochtinent gñal.

¶ Que los Pabers de Leyda no sien presos per los Alguatzirs: ni aportats presos: e que los sia licit resistir a dits Alguatzirs: ho altres oficials Reyal: ni que lo Lochtinent general pugua citar los personalment. Capitol. ix.

Dom la ciutat de Leyda tinga preuiletgi: e concordia atorgada p lo Rey en Jaume de immortal memoria. Daf. en Leyda lo any. M. cc. xij. a. xi. de les Calendes de Juliol. E per vostra Magestat jurat: que si los Pabers de aquella/ ho algu de aquells: delinquiran: se haja de procehir contra aquells per lo senyor Rey mateix/ ho per la Cort: y Veguer: en nom de sa alteia: dins la dita ciutat: en la forma en dit preuiletgi: ho concordia contenguda. Al qual se fa relacio. E com se sien fetes alguns abusos per los Lochtiments generals de vostra Magestat: sabent aportar presos/ ho arrestats alguns de dits Pabers: en grandany de dita ciutat. Perço la dita Cort supplica a vostra Magestat que li placia estatuhir y ordenar que lo dit preuiletgi sia confirmat: com si lo tenor de aquell fos aci continuat de mot a mot. E ajustant a la forca de aquell li placia estatuhir y ordenar: que apres que per part dela dita ciutat de Leyda sera presentat lo dit preuiletgi: al Lochtinent general de vostra Magestat qui ara es: y per temps sera: si aquell citara personalment als dits Pabers/ ho a algu de aquells que impune: no sia obehit a les dites letres citatores: pus que en dit cas dites letres son contra lo dit preuiletgi. E axi mateix/ que si per lo dit Lochtinent general sera enuiat/ ho trames algun Alguatzir/ ho Comissari/ ho altre oficial: per aportar presos los dits Pabers/ ho algu de aquells: que sens encurriment de pena algu

na: los dits Pahers: y cada dells: no hagen de obehir als dits officials: ni a les letres Reyal que los seran per dits officials presentades: abans en dits cassos: y cada dells puguen dits Pahers/ho Paher: comparar en la Reyal audiencia: per allegar: y prouar lo dit preuilegi. Com ara sia vist plenament esser satisfeta les dites prouisions de citacions personals: y captura fahedora dels dits Pahers com ara sia vist no esser abdicat res a la auctoritat Reyal. Plau a sa Magestat sia seruat lo preuilegi/leuat tots abusos.

Que quant se anomenara persona per la Magestat per al Bisbat de Leyda: en posar pensio en dita dignitat: per los salaris dels doctors Cathedrants del estudi de Leyda. Capitol. x.

Don sia cosa molt necessaria: y de gran utilitat: per lo bon regimēt de la cosa publica: y per la administracio de la justicia: y per extirpar heretgies: y sanitat dels cosos humans: haue hi molts homens de ciencia: en totes les facultats: lo que no se pot alcançar: si no hauent hi estudis generals en les dites facultats de Theologia/Philosophia/Canones/Ley/ Medecina/ y Arts. E com en lo vostre Principat de Cathalunya sia la vniuersitat del estudi general de vostra ciutat de Leyda. Lo qual es molt anuch: y famos: y deill ha procehita molts Doctors famosos: en totes les dites facultats. Los quals han seruit: y serue ren a vostra Magestat: y a vostres predecessors: en la bona administracio de la justicia: y altrament. E sia veritat que per esser los salaris dels Cathedrants queligen en dit estudi general: de tant poca quantitat: a porta gran difficultat en lo augment del dit estudi. De bon se seguir: que molts poblats del dit Principat de Cathalunya: y Comptats de Rossello y Cerdanya: y encara dels vostres Regnes de Arago: y Valencia: y Mallorques: entenen en adquirir ciencias: son forçats de anar en altres vniuersitats de estudis generals de estranyes nacions: ahon son maltractats: y veirats: y fan grans despeses: trabents les pecunies dels dits Principat/ y Comptats: lo que no seria si los salaris eren augmentats als dits Cathedrants de dit estudi: y seria que los poblats en lo dit Principat: y Comptats: y Regnes de Arago/ Valencia/ y Mallorques: tots anirien en lo dit estudi general de Leyda. De ahon se seguiria gran augment a la dita vniuersitat del estudi de Leyda: y gran be: y utilitat dels dits vostres Regnes. E pus lo dit Estudi es be reformat en los bons costums dels Estudiants: y no li falta altra cosa si no esser reformat en les facultats: per dar competents salaris als preuilegiats Cathedrants que legiran en lo dit Estudi. Per ço la dita Cort supplica a vostra Magestat: considerant que de present vagalo Bisbat de Leyda: y esta en ma de vostra Magestat posar hi alguna pensio: per esser la mensa de aquell abundant de annuos redditus: si sia seruey quant nomenara persona per al dit Bisbat de Leyda: imposar alguna pensio en fauor del dit estudi general: per constituhir salaris

als Doctors Cathedrants: y altres qui legiran en dit estudi: per temps de cent anys. Y encara sia seruit vostra Magestat procurar redditus annuos: axi per suppressio de beneficis/ com altrament. E axi augmentara lo exercici del dit estudi: facultat de poder se seruir vostra Magestat de mes homens doctes: y la salut de les animes: y dels cosos humans. Sa Magestat com se offerira cas: tindra memoria del que supplican ab molta gana de fer los merce: per lo augment del dit estudi.

Que les persones ecclesiastiques no puguen esser preses per iuges laics en virtut de proces de Regalia. Capitol. xi.

Ntre les altres immunitats: y libertats atorgades a les persones ecclesiastiques per los summos Pontifices: y Princesps christians: es no poder esser presos/ ni encarerats per los iuges seculars: y axi per lo Catholich Rey don Ferrando segon: d immortal recort: ni de vostra Magestat: en la Cort per aquell celebrada en la present vila de Monco: contenti al estament ecclesiastich que si contra algu de les dites ecclesiastiques persones seria procehit en virtut de proces de Regalia: y seria pres: no pugues esser detengut pres: si no en alguna casa honesta. E per espay de .xxiiij. hores. Per ço per major fauor del estament ecclesiastich/ supplica la dita Cort a vostra Magestat: per que del dit Capitol se ha abusat: no seruant aquell: en totes coses li placia manar obseruar lo dit Capitol: en tot: y per tot. Axí que contra dits ecclesiastichs no sia proceshit p proces de Regalia: si no segons la forma (serie) y tenor del dit Capitol. Plau a sa Magestat que se serue lo Capitol.

De les decimes Papals exigidores per los collectors de Bisbats: e dignitats: e altres beneficis ecclesiastichs. Capitol. xii.

Gran agrau e cosa injusta es pagar se vn deute dues vegades: lo que de poch temps en la se es introduhit: y per que los Collectors de les decimes Papals: los quals exhigeten decima de les rendes que son dins llur collecta: dels beneficis fundats en altres collectes. E com per dret comu la decima se haja de pagar: en la collecta ahon son fundats los beneficis: y no en la collecta ahon reben les rendes: hauent respecte a cap: y no als membres. Per ço la dita Cort supplica a vostra Magestat que li sia seruey manar prouehir: ab los remeys deguts que los Bisbats/ dignitats/ monestres: y altres beneficis ecclesiastichs: fundats/ y tractats en la taxa dia decima Papal: en lo Principat de Cathalunya/ Comptats de Rossello y Cerdanya: y tené redes en los Regnes d Arago/ y Valencia/ Mallorqs/ y Cerdanya: y altres parts

no sien obligats en pagar decima alguna als collectors de dits Regnes: per les rendes que en aquells tenen: y cullen: pus per dites rendes paguen al collector del dit Principat de Cathalunya: per que no sien grauat de pagar dues taxes per vna materia dignitat/ho benefici. Sa Magestat ho manara comunicar ab lo Comissari general que ho prouehesca com mes convinga.

¶ Que sassen dues Capitanyes de gent de guerra dels Delats: e sia Deputat vn Caualler del Principat de Cathalunya en calcuna de aquelles: per passar los en Italia. Capitol. xiiij.

Er major expulsio dels Delats: y mals homens: del Principat de Cathalunya: y Comptats de Rossello y Cerdanya: supplica la dita Cort a vostra Magestat que se tinga per seruir: dfer dues Capitanyes de gent de guerra dels dits Delats: y Deputar en calcuna delles vn Caualler/ho gentil home dels dits Principat y Comptats per Capitans llurs: que sien dela voluntat dels dits Delats per que millor se sien ab aquell: y passen aquells en Italia: ab reisells que vostra Magestat los manara donar: franchs de nolits. E per que mes facilmente sien conduhits los dits Delats en anar sen. Placia a vostra Magestat guiar y assegurar los dits Delats: que yran ab les dites Capitanyes: entre tant que tardaran en embarcar se: y tant quant estaran fora Cathalunya/ho Comptats predits: de tots/ y sengles delictes: per enormes que sien comesos per ells: fins a la hora que se pagaran en dites Capitanyes. Plau a sa Magestat: hui manara executar quant vindra lo temps.

¶ Del dret de finch diners per liura: vulgarment appellat dret de les marches en Cathalunya imposat. Capitol. xiiij.

¶ Tan temps ha que en lo Principat de Cathalunya: y Comptats de Rossello y Cerdanya: fonch imposat vn dret de finch diners per liura: vulgarment appellat dret de les marches. Lo qual es molt odios: y danys al general de Cathalunya: y als poblats en dit Principat y Comptats: y lo dit dret esta en poder de creadors: y pretes per moltes vniuersitats: y singulars: que lo dit dret seria extinchit: per esser satisfeta los dita credits/ho almenys podrien esser satisfets/ si haquessen empero erigit lo dit dret en lo Realme de Franca/ iuxta forma dela imposicio de aquell: y tambere per moltes altres causes: y diuerfes rasons en son cas/ termini/ e loch dedubidores. E perço la dita Cort

supplica a vostra Magestat/ que se tinga per seruir de cometre y dar als Deputats del general de Cathalunya/ ple poder: y coneyença: de concirer/terminar/ y decidir per sentencia diffinitiu lo dit negoci: ho ides les parts: sens perjudici dels contractes dels dits creadors: y administrar dret: y compliment de justicia. Sa Magestat ho comet al Lochtinent general que ho veja: y prouehesca de justicia/ ab lo Rey al consell: ab interuencio dels Deputats.

¶ Del preuilegiatorgat per lo Airey de Sicilia: ab lo qual assegura qualseuol persona que aporta vna barca de lenya a las alumeneras: que estan prop Mecina: que sia reuocat. Capitol. xv.

Er vostra sacra Magestat es estada feta merce al Airey de Sicilia: de vnes alumeres Reys que son prop la ciutat de Mecina. E lo dit Airey ha consentit vn preuilegi general: ab lo qual guia: y assegura qualseuol persones que aportaran vna barca de lenya a dites alumeres: y pagaran tres Escuts: en tal manera: que de tres anys no li puga esser demanat deute alge. De manera que no se pot aconseguir justicia dela deutors: lo que es molt perjudicial a la mercaderia: y a tota la negociacio mercantiuol. Assenyaladament a la nascio Cathalana: per la gran draperia que de Cathalunya aporten a la dita Illa de Sicilia: de que redonda gran benefici al general de Cathalunya. Perço la dita Cort supplica a vostra Magestat que se tinga per seruir de manar reuocar lo tant danys y perjudicial preuilegi: y manar al dit Airey de Sicilia: que aquell no obserue: abans no obstant tals guiatges: los deutors puguen/ y hagen de esser executats: a instancia delurs creadors: axi com si dit pretes preuilegi/ y guiatge no fossen consentits. Plau a sa Magestat.

¶ Del preuilegi de Sicilia disposant que qualseuol deutor fabent lo any: e lo dia: no pogues esser molestat per sos crebedors. Capitol. xvj.

¶ Ala vostra Illa de Sicilia ha vn preuilegi disposant que qualseuol deutor fabent lo any: y lo dia: no pot esser gens verat: ni molestat per los seus creadors: y encara que aco fos molt mal: y perjudicial als dits creadors: empero restauels vn bon remey/ de poder executar les fermances dels dits deutors. Empero de vn temps ença se es introduhit: que les predites fermances/

encara que no facen lo any y lo dia: pus lo principal lo haja fet: se volen alegrar del dit preuilegi: lo que es contra justicia. Perço la dita Cort supplica a vostra Magestat se tinga per seruit ab sa Real pragmática: provehir/estatuhir/yoide nar: declarant lo dit preuilegi. Que si les fermances dela debtors no hauran fet lo any/yo dia: encara que lur principal ho baja fet: nos puguen alegrar del dit preuilegi: abans puguen esser confrets en pagar les quantitats/ per les quals hauran fet fermança: ari com serien forçats/ si lur principal no hagues fet lo any/yo dia. La qual Real pragmática compregna/ no solamēt los deutes que per auant se cregran: mes encara los que fins aci seran creats. Plau a sa Magestat que se guardela pragmática.

Que sia seruada la Pragmatica disposant que los draps de franca: e Benoua: que entraran en los regnes de Sicilia: citra z vltra far m: paguen dret de vint per cent. Capitol. xvij.

Er vostra Magestat en les Corts del any. M. D. xxxij. En la present vila de Monco celebrades: fonch atorgada vna Real pragmática: disposant que los draps de franca: y Benoua: que entraran en los vostres Regnes de Sicilia: citra z vltra far m: ha guesen a pagar lo dret de vint per cent: en los mateixos draps: lo que fins aci no se es obseruat: per los Lochtinentes generals y altres oficials de vostra Magestat: en los dits Regnes. Perço la dita Cort supplica a vostra Magestat que se tinga per seruit de confirmar la dita Pragmatica: y sots grans penes manar inuolablement obseruar aquells: manant expedir letres: y prouisions necessaries per als dits Lochtinentes generals: y altres oficials de vna Magestat: en los dits Regnes. Plau a sa Magestat.

Que Natbalans puguē carregar en ses Naus ho veixells qualseuol mercaderies en los Regnes de Castella: com si fossen naturals dels dits Regnes: e que se alegren de tot lo que es atorgat als Castellans. Capitol. xvij.

A los ports maritims dels vostres Regnes de Castella se fan moltes ueracions als senyors y Patrons de Naus: y veixells de Cathalans/ Aragonesos/ y Valencians: nauegants per les mars/ y ports: dels dits Regnes de Castella: no deixant los carregar les mercaderies/ ni altres carrechs: ha uent hi veixells de Castellans per aportar aquells. Pretenēt que en virtut de vna pretesa Pragmatica: les mercaderies y altres carrechs: nos poden carregar en

los dits ports: si no en Naus/ ho veixells de vassalls de vostra Magestat. Interpretant que aquella paraula (vassalls) no compren los Cathalans/ Aragonesos: y Valencians. La qual interpretacio es erronea: y en gran dany/ e perjudici dels Nauegants: condubinta dites Naus: y veixells. Per quant sots color de dita pretencio: leuen los carrechs a les Naus y veixells dels dits Cathalans/ Aragonesos/ y Valencians: qui son tambe vassalls de vostra Magestat cō los dits Castellans. Perço la dita Cort supplica a vostra Magestat que se tinga per seruitō provehir y manar que les Naus y veixells de Cathalans/ Aragonesos/ y Valencians puguen liberament sens empar: y contradicció alguna. No obstant la dita pretesa Pragmatica carregar en qualseuol port: y platges dels dits Regnes de Castella: qualseuol robes y mercaderies/ com si fossen naturals dels dits Regnes de Castella. No queplacia a vostra Magestat atorgar als poblats en Cathalunya: y Comptats de Rossello y Cerdanya/ semblant Pragmatica dela que es estada atorgada als dels dits Regnes de Castella. Plau a sa Magestat atorgar lo que tenen los de Castella.

Que los ordinaris prelats puguen cōferir los beneficis ecclesiasticos en los quatre mesos del any No obstant qualseuol reserves: ni altres gracies Apostoliques. Capitol. xix.

Er regles de Cancelleria de nostre sanct Pare es disposat: que los prelats y altres ordinaris: no puguen conferir los beneficis vacants si no en quatre mesos del any: restants los altres vuyt mesos a la disposicio de la sancte dat. E no obstant les dites regles: lo summo Pontifice ab reserves in pectore: y ab expectatiues: y altres gracies: les quals moltes vegades per importunacions son atorgades provehir en los dits quatre mesos. Perço la dita Cort supplica a vostra Magestat/ que li placia obtenir de nostre sanct pare: que los dits quatre mesos sien reservats als dits prelats y ordinaris. Ari que no puguen esser impeditos per reserves: ni altres gracies Apostoliques. E per aco manar expedir letres per la sancte dat: y per lo embarador de vostra Magestat/ resident en Roma: la Magestat manara escriure conforme al supplicat.

De la torre situada en les Illes de les Medes: e dela defensio de aquella. Capitol. xx.

La experiencia se es vist de molts anys enca: que per no estar ab guarda y promissio deguda la torre situada en les Illes de les Medes: dauant la vila de Torroella de Mongri: se son perduts molts veixells: y se han encallades passades cinch centes animas: de poch anys enca: per causa que les fust

tes de Mosses encavenen les dites Illes de les Medes: y prenien moltes fustes de Chistians. Perço los tres braços de les Corts del Principat de Cathalunya: ab la dita saluetat de consules: supliquen a vostra Magestat/ sia seruit manar obtenir de la sanctedat de nostre sanct Pare/ confirmacio: y noua concessio de les bulles que antigament foren consentides a la fabrica de dita torre/ y esglesia de aquella: fundada sots inuocacio de sanct Miquel. Y que dites bulles sien publicades per les terres: y Realmes de vostra Magestat. E per aço sien consentides lettres: y executorials oportuns: y que del procebit de les dites bulles: lo guany fos de vostra Magestat: y les restants tres parts: se apliquen per a la obra de la dita torre: y esglesia. Y que los Deputats del general d' Cathalunya: tingue carrech de fer predicar les dites bulles: y enuers si retengudes les despeses sabedores per la impetracio de les dites bulles. La resta/ sien tenguts a conuertir en la dita obra: y en les despeses occorrents: y necessaries per lis Soldats: qui continuament estiguen en la defensio de dita torre: y per altres despeses de municions necessaries per a la dita defensio: y mantenir vna lanterna: la qual cascu vespre cremas: en la summitat de dita torre: per que los nauegants en temps de tempestat: y altrament sapien en quines mars se troben. E per obuier que no se perdan alguns veixells: segons que en lo passat se son molts perduts. Y assenyaladament se segui que se perderen en aquelles mars sis Galeres: y dos Bergantins de Andrea Doria. Plau a sa Magestat: y manara escriure a nostre sanct Pare conforme al suplicat.

Remissio de bans: e penes: e de terços: e de altres penes pecuniaries: en lo present Capitol contengudes. Capitol. xxi.

De tres estaments de la present Cort que vostra Magestat celebra als Cathalans/ en la present vila de Monço: suplican a vostra Magestat Cesarea li placia remetre ls: y per remesos voler hauey als dits braços: y estaments de la dita Cort: y a cascu dels ecclesiastichs/ y militars/ y altres ciutats/ viles/ ho lochs del dit Principat: y singulars persones de aquells: y de cascu dells/ totes y singles penes: y terços comesos: y deguts/ per censals: y violaris: ho encara com haguessen trencat homenatges: per no tenir hostaries: y totes les altres penes de hosta fallides: y de penes/ y bàtas: encara que los dits bàtas de uallassen de qualseuol excessos: y crims: de terços/ ho de obligacions: de compromissos: ho de contractes/ ho de clams/ ho de reclams/ ho de fermes de diet/ ho de Rotaris que no hagen seruada la Constitucio de Perpinya: sobre contractes/ ho altres cartes que hagen preses/ ho de sosteniment de bandejats/ ho de gitats de pau: y treus/ ho de mansentes de marches. Y encara totes les altres penes pecuniaries: fins al dia de vuy. E que les dites penes: y altres coses damunt dites: no puguen esser demanades per vostra Magestat: ni oficials vostres. E si per les dites penes: y altres coses damunt dites hauria plet penjant: y processos/ y

penyores: per execucio preses: que sia hagut per remes: y les penyores tornades. Plau a sa Magestat.

De la franquesa del sagell. Capitol. xxij.

Tem los tres estaments de la present Cort supliquen a vostra Magestat Cesarea li placia atorgar: y fer gracia: que totes y qualteuol lettres: y prouisions que se hagen de fer/ y se demanaran: y voldran traure en forma: per los tres estaments de la Cort: y singulars persones de aquells: per esglesies/ monestira/ Capitals/ Collegis: per los Barons/ Cavallers: y gentils homens: y homens de paratge: per les ciutats/ viles/ y lochs/ y universitats: y singulars de aquelles/ ho per qualseuol altres: per raho dls presents Capitols: y de les coses en aquells contengudes: y de les executories: y prouisions: en virtut de aquells sabedores: y de totes altres coses tocants los presents capitols y actes de Cort: y dependents de aquells: sien donades liberament: franques de escriptures: y de salaris: y de diet de sagell. E totes altres despeses que se puguesen demanar: y altrament pertenguessen als oficials: y ministres de la Cort vostra Cesariateix: que los Deputats sien franchs de diet de sagell: de qualseuol prouisions/ sentencies: y lettres que ara/ ho en esdeuenidor hauran menester: tocant los damunt dits Capitols/ ho altres coses: hauent esguart al dit general del dit Principat: y generalitats de aquell. Plau a sa Magestat atorgar lo sagell franch/ segons es suplicat: y que los treballs salaris: y escriptures del Prothonotari: y altres escriuans se paguen moderadament: ho per via de concordia ab ells sabedors: segons que en les altres Cortes es acostumat.

Lo consentiment del estament ecclesiastic. Capitol. xxij.

Tem Cesarea y Real Magestat: lo estament ecclesiastic: prelats/ sindichs/ procuradors: y singulars de aquell: consenten a les coses damunt dites: salues a ells: y a cascu dells: y al dit estament conjunctament: y diuisa: immunitats: y libertats: priuilegis: y usos: y practiques/ y ariescrites com no escrites: escrits/ ho no escrits: obseruances: y altres drets: y prerogatiues al dit estament ecclesiastic: y singulars de aquell pertanyents: als quals tacitament: ho expressa: directament/ ho indirecta: ho per acte contrari en propietat/ ho en possessio: per lo present consentiment no entenen derogar: abans volen: y es lur intencio los romanguen salues: e illeses: demanant de aço esser ne fet acte: en lo present proces de la Cort. E si menester sera/ carta a part. Plau a sa Magestat.

Consentiment del estament militar. Capitol. xxiiij.

Capitols e actes.

Atem Cesarea y Real Magestat: los Baros: y Magnats Nobles: y Cauallers: y Bentils homens: y de Paratge/ del Principat de Cathalunya / consenten a les coses damunt dites: salues a elle: y a cascu dells: y a lur estament: com junctament/ ho diuisa: lurs libertats/ preuilegis/ viles/ practiques: y escrites/ com no escrites: y obseruances: y altres drets: y prerogatives al dit estament Militar per tant yents: als quals tacitament/ ho expressa: directament/ ho indirecta/ ho per acte cōtrari en propietat/ ho en possessio: per lo present consentiment no entenen derogar: abans volen: y es lur intencio: los romanguen salues/ e illeses: demanant de aço esser nefet acte en lo present pces de la Cort. E si menester sera carta a part. Plau a la Magestat.

Consentiment del estament Real. Capitol. xxv.

Item Cesarea y Real Magestat: protesta lo bras de les ciutats/ y viles Reys: que per les presents Constitucions damunt dites/ ni per qual seu lo Capitols preinserts/ ni per algunes de les coses damunt dites: no sia fet perjudici a les libertats: franqueses: preuilegis: viles y costums: escrites: y no escrites: escrits: y no escrits: del dit bras: ni de les dites ciutats/ viles/ ho lochs Reys/ ni dels singulars de aquells: abans romanguen en lur forca: y valor: totes les coses damunt dites: no contrestant/ demanant esser continuat en lo proces. Y si menester sera: los ne sia feta Carta Plau a la Magestat.

La oferta de la Cort.

Capitol. xxvi.

Ca. Ce. Ca. Re. Ma.

A Cort general del vostre Principat de Cathalunya: y los tres braços de aquella: congregats en les Corts generals que vostra Magestat de present celebra en la present vila de Monço: als seus Regnes de ca mar: de la corona de Arago: hoyda/ y entesa la proposicio per vostra Magestat feta. E considerada la molta amor/ y voluntat q̄ claramēt amōstra tenir al dit seu Principat/ y poblats en aq̄ll: puchint la justicia en tal modo q̄ puguen estar en tota tranquillitat/ pau/ y repos. Entenen ab molta affectio en totes les altres coses que han respecte al be y augment de la re publica del dit Principat:

Per al qual effecte en aquestes Corts per vostra Magestat son estades fetes/ pro uehides/ y ordenades moltes coses: axi per Constitucions: com per actes d Cort: y altramēt. Per les quals miñancant lo auerit diuinal se espera que lo dit Principat: no sols se conseruara mes encara augmentara en la poblacio: y tot altre be de aquell. E considerant axi mateix los dits tres braços/ los grans e intollerables gualts/ y despeses que vostra Magestat ha sostenguts per los actes mencionats en dit a vostra proposicio. Los quals tots han redundat: y redunden en conseruacio: y gran: y vniuersal be de tota la cristiandat. E per ço dignes de immortal memoria: y quede present per la guerra liha moguda lo Rey de França: se li offeren necessariament altres no menors despeses: les quals se espera redundaran en be vniuersal: repos/ y perpetua securitat de tota la cristiandat: y assenyaladament de aquest vostre Principat: y Comptats de Rossello: y Cerdanya: y de tots los altres Regnes y senyories de vostra Magestat. Per totes aquestes y moltes altres justes consideracions: los dits tres braços: seguint la propria naturalitat: e innata fidelitat dels Cathalans: imitant a lurs predecessors: que nunca han faltat als serueys de lurs Reys/ Princesps/ y senyors/ primogenitors/ y predecessors de vostra Magestat: de immortal recor: y de vostra Cesarea y Real Magestat. Ho per que en aço sien/ ho puguen esser obligats/ ho estrets en alguna manera: ni per el guard que altres Regnes a vostra Magestat sotmesos hagen fetes offertes/ serueys/ ho donatius a vostra Magestat. Com los habitants en dit vostre Principat sien poble franch: y libert de tota exaccio: e imposicio forçada. Ab expressa protesta que per lo present acte no sien: ni puguen esser obligats en general/ ho en particular mes del que voluntariament se obliguē: y que lo present acte: y coses en aquell contengudes: no puguen esser tretes a consequencia en lo esdeuenidor. Ho obstant que en les Corts celebrades per vostra Magestat: en la present vila de Monço: en lo any. M. D. xxxvij. fonch conuengut/ y concordat entre vostra Magestat: y los dits tres braços: que durant los set anys del imposit del fogatge fet en les dites Corts: dels quals set anys resten encara incho anys a passar: per vostra Magestat no pugues esser dmanat altre seruey: per qual seu lo causa/ ho raho. Renunciant expressament de lur propia/ y mera voluntat per les causes damunt dites a la damunt mencionada conuencio: ab les reseruacions: y saluetats en semblants actes acostumades. Les quals volen hauer aci per reperides: e insertes: y ab les condicions: y modificacions de uall contengudes. E no sense elles per aquesta vegada tan solament: de lur mera liberalitat: y espontanea voluntat: offeren: y fan donatiu gracios a vostra Cesarea: y Real Magestat de dos centes cinquanta milia liures: de moneda corrent: en la vostra Ciutat de Barcelona pagadores per los Deputats del general de Cathalunya a vostra Magestat. E per ell a don Henrich de Toledo: Thesorer general de vostra Magestat. Lo qual de beneplacit/ y consentiment de vostra Magestat: y dels dits tres braços es fet: y constituhit Receptor del dit seruey: en la forma seguent (coses) que dins quaranta dies/ ho poch apres: pus no passe terme de dos mesos primer vinent: y del dia present en auant comptadors/ setanta milia liures: procehidores del general del dit vostre Principat de Cathalunya: manleuadores: y haueadores per via de vendes de ceniala morts: sobre les generalitats del dit ge-

neral: a raho/ho forde vint milia per mil. E mes trenta milia liures: dins vn any y mig/ho mes: pus no passe terme de dos anys: del dia present en auant compta dors: procehidors de les deutes deguts al dit general: ari de preus dels arrendaments de les taules del dit general: y dret de la bolla: y sagell de cera: de entrades: y exides: y restes de fogatges: com de altres qualseuol drets del dit general. E mes cent cinquanta milia liures: pagadores per dits Deputats: procehidors: y per ella exhibidores del imposit del fogatge. Lo qual de present la dita Cort imposa segons serie y tenor dels Capitols ordenats en la Cort de Leyda: lo any. M. D. xv. Per temps de set anys: comptadors del primer dia del mes de Janer prop venidor en auant (co es) y tot lo any. M. D. xliij. y. M. D. xliij. a raho de quatre sous y per tot lo any. M. D. xlv. y. M. D. xlvj. y. M. D. xlvij. a raho de vuyt sous per any: sobre cascu cap de familia: deis predits Principat: y Comptats de Rossello/ y Cerdanya: vltra lo fogatge en les Corts del any. M. D. xxxvij. imposit: y per tot lo any. M. D. xxxvij. y. M. D. xxxvij. a raho de deu sous per any: per cascu cap de familia: de dits Principat: y Comptats: pagadors al dit fogatge: en cascu dels sobre dits anys: en dues y guals pagues (co es) La vna en lo mes de Agost: y altra en lo mes de Deembre. Dins los quals set anys quedara lo dit fogatge: confirmant la gracia y merce feta en les Corts prop passades (co es) que durant lo fogatge imposit en dita Cort per vostra Magestat/ no pugues esser feta conuocacio en virtut del vsatge Princeps namq; / ho de conuocacio de pau: y treua general: en cas en lo qual se pugues conuocar/ ho per via de feus/ host/ so metent: canalcada/ ho per qualseuol altra via/ ho manera: los poblats en lo dit Principat: y Comptats no puguesen esser forçats mes pagar/ ho anar: ni altra seruitut major/ ho menor fer: per qualseuol causa/ ho raho/ ho necessitat per vrgent que fos. Per lo semblant durant los dits set anys del imposit del present fogatge no pugues per vostra Magestat: ni per vostres officials: de qualseuol prehemencia sien esser feta conuocacio en virtut del vsatge Princeps namq; / ho de conuocacio de pau: y treua general: en cas en lo qual se pugues conuocar: ho per via de feus/ host/ so metent/ canalcada/ ho per qualseuol altra via/ ho manera los poblats en lo dit Principat: y Comptats: no puguen esser forçats mes pagar/ ho anar/ ni altra seruitut major/ ho menor fer: ni per vostra Magestat pugues esser demanat altre seruey: per qualseuol causa/ ho raho/ ho necessitat per vrgent que sia. Y per quant a vostra Magestat ha plagut: que del present seruey resten vint y sinch milia liures per a satisfere als aggruiats: y crehedors: ari liquits: com liquidadors: ari de justicia: reuocacions de priuilegis/ deutes/ y demandes contra vostra Magestat donats: y donades. Perço los dits tres estaments ab beneplacit/ y consentiment de vostra Magestat volen/ y ordenen per effectuar dita promesa que los dits Deputats retinguen vers si del dit seruey (es a saber) de les pagues darrerades del dit fogatge: les dites vint y sinch milia liures per pagament: com dit es: dels aggruiats/ y crehedors: ari liquits: com liquidadors: ari de justicia y reuocacions de priuilegis: y deutes: y demandes: declaradores per los dits procehidors de greuges. La qual quantitat de les dites vint y sinch milia liures: si no bastana a satisfaccio dels dits aggruiats: y crehedors: qui hauran obtingut sentencia/ ho sentencies donadores en lur fauor: per dits procehidors

de greuges/ y demandes no perden per colur diet: y accio: abas vostra Magestat prometen la bona fe Real: que pagara: y satisfara adaquella lo restant: tota obligacio de los bens. E no res menys: los dits Deputats hagen: y sien tenguts pagar als aggruiats (co es) cascu de aquella lo que per dits procehidors de greuges los sera sentenciat: y declarat: vostra Magestat esser los deutor: y deure: pagar compartiments entre eils les dites vint y sinch milia liures: a sou: y a libra/ segons a cascu vendra per dit compartiment: sabedor per dits Deputats: y hoidors de comptes del dit general. Axi que sense interuencio altra de vostra Magestat/ ho manament seu: los dits Deputats: y hoidors de Comptes: paguen als dits aggruiats/ ho demanants les dites pagues: cobrant solament la sentencia que obtenguda hauran. E si de major quantitat sera feta deduccio en aquella y no mes auant. E que en dites vint y sinch milia liures: no sien compreses/ ni se encloguen deutes de Castells/ ni fortaleses/ ni soldats de aquella. E placia a vostra Magestat consentir: y autorizar: y prouehir: que los procehidors/ ho jutges de greuges/ ho aquelles persones a qui tocara: sien tengudes: y obligades executar les sentencies donades per los procehidors de greuges de les Corts passades: en tot lo que no seran executades/ ho pagades les quantitats en dites sentencies contingudes. E los qui han obtingut o sentencies/ ho no seran estats en te gramment satisfets/ ho no hauran rebut les quantitats en aquelles contingudes: no sien tenguts ha donar demandes dauant los procehidors de greuges de les presents Corts/ ho almenys no sien obligats a fer proces: abans dites sentencies ja donades sien aportades a execucio: sola exhibicio: y ostencio de aquelles: si que los qui hauran obtingut dites sentencies: sien admesos en lo compartiment sabedor de les vint y sinch milia liures que vostra Magestat consiguere: y reserve per a dits aggruiats. E sien pagats: y satisfets ari com li ara de nou obtingent sentencia. Y en cas que los procehidors de greuges sobre dites sentencias sen/ ho declarassen en caues ja sentenciades/ ho declarades per altres procehidors de greuges: que les dites sentencies donadores sien donades a les parts per lo Prothonotari/ ho son Lochtinent/ ho Regent: franques de tot diet de salari: y altres qualseuol drets: y que per raho de aquelles no se haja de pagar si no tan solament lo proces: que per causa de les sentencies ja donades se haura de fer. E com per fer les vendes dels dits censals (com desus es dit) sia necessari que la Cort fassa Sindicats als Deputats del dit general: y a tres perones per dits tres estaments: elegides per fer dites vendes: en la forma desus dita. Perço supliquen los dits tres estaments a vostra Magestat: ara per la uoz: y la uoz per ara: li placia fer mar: y lohar/ aprouar: y decretar lo dit Sindicat: y les vendes deguen ser sabedores ab aquelles clausules/ y priuilegis que seran necessaris: en fauor dels compradors dels dits censals.

Conclusio de la Cort.

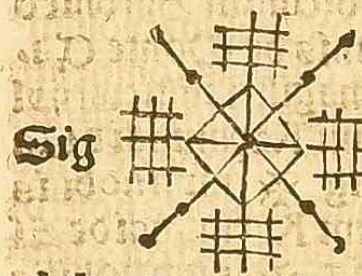
La Sacra Cesarea y Catho

lica Real Magesta accepta la offera: e donatiu gracios per los dits estaments dela dita Cort: fet ab les condicions en aquella cõten gudes. R egraciant a la dita Cort lo donatiu atorgat en les Cõstituciones: Capitols: e altres coses per la dita Cort supplicades: ab les decretacions en aquelles contengudes.

Uasquidem Constitutiones et confirmationes ac capitula: et actus Curie: iuxta decretaciones in fine cuiuslibet Capituli scriptas et appostas: ad supplicacione: et cum consensu laudatione et approbatione omnium predictorum in dicta generali Curia de presenti constitutorum facimus: et statuimus: concedimus: et ordinamus: volumus quia per nos et successores nostros: ac officiales omnes in concussis: et inuolabiliter obseruari. Illustrissimo propterea Philippo Principi Asturiarum et Berunde. et filio primogenito: et nepoti nostro charissimo: ac post felices et longeuos dies nostros in omnibus Regnis et dominis nostris: deo propitio immediato: heredi et legitimo successorum: nostrum in apponentes intentum: sub paterne auiteque benedictionis obtentu dicimus. Locum tenenti vero et Capitaneis generalibus nostris: Cancellario/ Vicecancellario/ Regenti nostram Cancellariam: et Doctoribus nostri Regii consilii Cathalonie gerentibus vices nostri generalis Subnatoris/ Baiulo generali/ Magistro rationali/ Procuratoribus Regiis/ Alicariis/ Baiulis/ Iusticiis/ Curijs/ Alguazilijis/ sub Alicariis/ sub Baiulis/ Airgariis/ Portariis. Ceteris quod eum uniuersis et singulis officialibus: et subditis nostris in predicto Principatu Cathalonie: et iam dictis Comitatus Rossilonis: et Ceritanie constitutis: et constituendis dictorumque officialium Locum tenentis presentibus et futuris: et eorum cuiuslibet dicimus/ precipimus/ et iubemus: quatenus uniuersa et singula supradicta in preinsertis Constitutionibus/ Capitulis/ et actibus Curiarum: iuxta dictas decretaciones contenta teneant firmiter et obseruent tenerique et inuolabiliter obseruari ab omnibus faciant. Et non contrafaciant: vel veniant: nec aliquem contrafacere: vel venire permittant: ratione aliqua siue causa. Pro quanto dictus Illustrissimus Princeps nobis morem gerere. Ceteri vero officiales: et subditi nostri gratiam nostram charam habent: et iram: et indignationem nostram cupiunt evitare. Et ut premissa maiori gaudeant firmitate promittimus in bona fide nostra: omnibus et singulis qui ad dictam Curiam generalem venerunt: et omnibus etiam alijs de dicto Cathalonie Principatu: licet absentibus tanquam presentibus Notario et Prothonotario

nostro pre et infra scripto: pro eis et pro omnibus alijs quorum interest aut intererit: vel interesse potest vel poterit: quomodolibet in futurum legitime stipulanti et recipienti. Et etiam iuramus super crucem domini nostri Iesu christi: et eius sancta quattuor euangelia: nostris proprijs manibus corporaliter tacta super Missale: quod coram nobis positum erat: predictas Constitutiones et actus Curiarum: et omnia alia et singula pro et superius dicta sunt: et continentur tenere: complere: et inuolabiliter obseruari: et facere: tenerique et irretrahibiliter obseruari ab omnibus inconcussis. Que fuerunt acta in dicta Ecclesia sancte Marie Montisfoni: vbi dicte generales Curie omnibus Regnis Quisimarinis celebrantur die predicto Jouis: decimo quarto mensis Septembris intitulato. Anno a Natiuitate domini Millesimo quingentesimo quadragesimo secundo: Imperij nostri: anno. xxiiij. Regnorum autem vobrorum: videlicet Regine Castellae/ Legionis/ Granate. et Anno. xxxij. Nauarre. xxvij. Aragonum vero vtriusque Sicilie/ Hierusalem: et aliorum. xxvij. Regis vero omnium vicesimo septimo.

num Caroli diuina fauente Clementia: Romanorum Imperatoris semper Augusti: Regis Germanie: Joanne eius matris: et eiusdem Caroli dei gratia Regis Castellae/ Aragonum: vtriusque Sicilie/ Hierusalem/ Hungarie/ Dalmanie/ Croatiae/ Legionis/ Nauarre/ Granate/ Toleti/ Calenne/ Balleie/ Maioricarum/ Hispanie/ Sardinie/ Cordube/ Corice/ Murcie/ Biennis/ Algarbij/ Algezire/ Sibirataris/ Insularum Canarie. Accion Indiarum Insularum: et terre firme maris Oceani/ Archiducum Austrie/ Ducum Burgundie: et Brabantie. etc. Comitum Barcinone/ Flandrie: et Tirolis. etc. Dominorum Algezire: et Moline etc. Ducum Athenarum: et Neopatrie: Comitum Rossilonis: et Ceritanie: Marchionum Durstanni: et Gotti. Qui hec laudamus: approbamus: concedimus: ordinamus: firmamus: etiam ac iuramus eisque bullam plumbeam Catholice Magestatis Regis Ferdinandi patris et Aui nostri: cum non dum nostra fabricata fuerit impendenti iussimus apponendam.

yo el Rey.

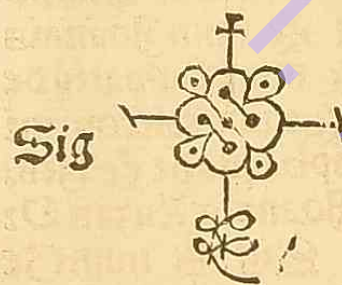
Sig X num Joannis Episcopi Aicens. Sig X num Francisci de Aries Episcopi Argellen. Sig X num Joannis de Margarit Episcopi Berundensis. Sig X num fratris Michaele former Abbatis Montferrati. Sig X num Elementis Mai Abbatis: siue perpetui Commendatarij monasterij Rini Pulli. Sig X num Archangel Mercader Abbatis: siue perpe.

tui Comendatarij sancti Michaelis de Lerano. Sig ✕ num Michaelis
 Puig Abbatis: sine perpetui Comendatarij de Sarracit: Syndici Capituli
 Barcinonē. Sig ✕ num nobilis Petri de Castell: Sacrificet Syndi-
 ci Capituli Ecclesie Tarraconē. Sig ✕ num francisci Soler: Decani
 et Syndici Capituli Ecclesie Illerden: sede vacante. Sig ✕ num fran-
 cisci Oliver Duois et Syndici Capituli Ecclesie Vertusei: sede vacante.
 Sig ✕ num Joannis Torrell: Canonici et Syndici ecclesie Berundē.
 Sig ✕ num Benedicti Arnau: Canonici et Syndici Ecclesie Elnen.
 Sig ✕ num Petri Spin: Canonici et Syndici Ecclesie Argelleus.
 Sig ✕ num Joannis Busquets: Canonici et Syndici Ecclesie Uicē.
 Sig ✕ num francisci Solsona: Canonici: Procuratoris Reuerendissimi
 Episcopi Barcinonē. Sig ✕ num fratris francisci Burgues: Procura-
 toris Duois Cathalonie. Sig ✕ num fratris Onofrij Dacio: Procura-
 toris Abbatis de Populeto: pro brachio Ecclesiastico. Sig ✕ num Illu-
 strissimi Alfonsi de Aragonia/ Ducis Sugurbij: et Comitis Ampuriarum.
 Sig ✕ num Illustrissimi Ferdinandi de Cardona: Admiralis Neapolis/
 Ducis Sumen, Comitis Albetti: et Palamosij: cuius esse dicuntur Barones
 Bell Puig: et del Molam. Sig ✕ num Egregij Joannis de Monte Ca-
 theno: Comitis Hytonemagni Senescali Aragonum: et magistri iusticiarj vl-
 terioris Sicilie Regni. Sig ✕ num nobilis Guillelmi Raymundi de Ca-
 stro de Pinos: et de Fenoller: Vice comitis de Luolo. Sig ✕ num nobilis
 Berengarij de Castro: olim de Cerverellone. Sig ✕ num Raymundi de Es-
 pes. Sig ✕ num nobilis Jaufredi de Zordat. Sig ✕ num nobilis
 Jacobi de Espes. Sig ✕ num nobilis Georgij Aymerich. Sig ✕ num
 nobilis Dime de Requesens. Sig ✕ num nobilis Beraldi de Espes.
 Sig ✕ num nobilis Aluari de Mendoca. Sig ✕ num Beraldi de Mon-
 nar Domicelli. Sig ✕ num Joannis de Camalonga. Sig ✕ num
 Sancti Clementis de Prunera. Sig ✕ num Michaelis Davalos.
 Sig ✕ num Guillelmi Raymundi de Blanis: et de Benda. Sig ✕ num
 Alemandi de Zord. Sig ✕ num Bernardi Aymerich. Sig ✕ num
 Ludouici caportella. Sig ✕ num Michaelis Tafurer. Sig ✕ num
 Onofrij de Ihozi. Sig ✕ num Michaelis de Alaramunt. Sig ✕ num
 Guillelmi de Bell ver: et Monros. Sig ✕ num Hieronymi de felizes.
 Sig ✕ num Balthasaris dela Pardina. Sig ✕ num Romae de Vilano
 ua. Sig ✕ num Jacobi Joannis de Luxent. Sig ✕ num Joannis
 de Conesa. Sig ✕ num Onofrij de Argensola. Sig ✕ num Gasparis de
 Toralla. Sig ✕ num Hieronymi caportella. Sig ✕ num Hieronymi
 soler. Sig ✕ num Georgij Ortiz. Sig ✕ num Raphaelis de felizes.
 Sig ✕ num Perotide Castellarnau. Sig ✕ num Joannis Lazari de
 tella: y de Vallsebre. Sig ✕ num Joannis Lanelles. Sig ✕ num Ge-
 raldi de Bualba. Sig ✕ num francisci de Altarriba. Sig ✕ num
 francisci Joannis Lentes. Sig ✕ num Bernardi Aguerri. Sig ✕ num
 num Bernardi Cescases. Sig ✕ num Laurentij de Iheredia. Sig ✕ num
 num Hieronymi Cardona. Sig ✕ num Thome de Boradors. Sig ✕

num Pelegri de sancto Line: et Corbera. Sig ✕ num francisci de Cat-
 tro. Sig ✕ num Jacobi Mahull. Sig ✕ num Jacobi Clauerol pro
 brachio Militari. Sig ✕ num Michaelis de Vallseca. Bernardi Vilana
 Raymundi Marquet. Michaelis Quintana Syndicorum civitatis Barcino-
 ne. Sig ✕ num Petri Robio/ Gasparis Bonet Syndicorum civitatis
 Illerde. Sig ✕ num Raphaelis Egullana/ francisci Andreh: Syndico-
 rum civitatis Berunde. Sig ✕ num Francisci Villaseca/ Joannis Ja-
 ner Syndicorum Perpiniati. Sig ✕ num Joannis Amich/ Syndici
 Vertusei. Sig ✕ num Onofrij Beulo/ Syndici civitatis Uici. Sig ✕ num
 Joannis Bavasto: Syndici civitatis Balagarij. Sig ✕ num Bernar-
 di Rouirat Syndici civitatis Minorisse. Sig ✕ num Petri Riera Syn-
 dici ville Tarrague. Sig ✕ num Petri Pascual: Syndici Rodij Cerant:
 Sig ✕ num Michaelis Lirane: Syndici sancti Petri de Auro. Sig ✕ num
 Ludouici Diats: Syndici designerij. Sig ✕ num Benesij Lanet
 Benajam: Syndici Turricelle de Montegrino. Sig ✕ num Petri Balde-
 rich Roca: Syndici ville de Luyrio. Sig ✕ num Salvatoris Roca fort/
 Syndici ville de Berga. Sig ✕ num Joannis Sunper: Syndici ville de
 Campo Rotundo. Sig ✕ num Gabriella Busquets/ Syndici ville de Pals.
 Sig ✕ num francisci Riera/ Syndici Brannullariorum. Sig ✕ num
 Joannis Castellominois Syndici Ville noue de Lubellis: pro brachio Re-
 gali.

Testes qui in premillis pre-
 sentes fuerunt Illustrissimus Dux Ferdinandus de Aragonia
 Locumtenens: et Capitaneus generalis in Regno Valentie.
 Illustres franciscus de Gozja: Marchio de Lombay. Joannes
 de cuniga: Comendator maior Castelle. Et Franciscus de los
 Ochos: Comendator maior Legionis Consiliarij et de intimo co-
 silio cesaree et Catholicæ Magestratis.

num Michaelis Clementis prefatarum Cesaræe et Catho-
 licarum Magestratum/ Prothonotarius Regiæ auctori-
 tate per universam Regiam ditionem publici Notarij: qui
 premisse omnibus interfuit: eaq; de dicti domini Regis
 mandato intre dicim folijs pergamenij: hoc in quo sig-
 num appositum est computato scribificat et clausit: cum ra-
 sis in lineis. xiiij. pagina. iij. foli: vbi legitur: de cascuna
 deles dices escriuanies: fots: xvij. pagina prima: quarto folio: compenga.
 xvij. pagina prima. vii. folio: bis bats. Et in secunda pagina eiusdem folia: iij. fols
 vij. et vij. y Comptats: y Regnes de Arago/ Valencia/ y Mallorques/ tots

Capitols e actes.

anirien enlodit Estudi general de Leyda: de ahon se segniria gran augmenta
la vniuersitat del Estudi de Leyda: be: y vtilitat. xv. r. foli. ij. pagina: si han seruat
Constat autem de supra positis in lineis. xxiiij. pagina. j. iij. foli: vbi legitur es.
ser. xij. eiusdem foli: processos. ir. pagina. ij. eiusdem foli: xxi. xxiiij. terres. fo.
leo. v. pagina. j. linea. r. altra. xxij. pagina. j. vj. foli: de Cort. j. linea. pagina. j. vij.
foli: ho algu de aquells que sens incoiriment de pena alguna: los dits Dabers.
xxj. pagina. j. foli. vij. Illa de. vij. pagina. j. r. foli: dits. xiiij. pagina. j. rj. foli: a
pres: et. xliij. linea: pagina. j. xii. foli. j. per qualseuol causa/ho raho/ho necessitat
per vrgent que fos: per lo semblant durant los dits set anys del imposit del pre.
sent fogatge: no puga per vostra Magestat: ni per vostres officials: de qualse.
uolprehemencia sien: esser feta conuocacio en virtut del Usatge Princeps
hamq; /ho de conuocacio de pau: y treua general: en cas en lo qual se pugues cõ
uocar/ho per via de feus/host/so metent / y caualcada / ho per qualseuol altra
via/homanera: los poblats en lo dit Principat: y Comptats: no puguen esser
forçats mes pagar/ho anar: ni altra seruitut major/homenor fer.

Sacra Cesarea Ca

tholica Regia Magestas: exactis in dicta
Curia generalit: editis: publicatis: et iuratis:
Mandavit mihi Michaeli Clementi: in cuius
posse dictus dominus Rex: et omnes predicti
firmarunt.

Causa immenso deo.

finis.

26. 618.

111-32371

Наукова бібліотека
Одеського університету
ім. І. І. Мейєрхофа